

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY IWANISKA
na lata 2007 - 2013**

Opracowanie:

Zbigniew Kwiatkowski

Jolanta Rusak

Ireneusz Ciepiela

IWANISKA, maj 2007

SPIS TREŚCI

I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA.....	4
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	4
1.1. Położenie i ukształtowanie terenu.....	4
1.1.1. Położenie administracyjne.....	4
1.1.2. Położenie geograficzne.....	4
1.1.3. Ukształtowanie terenu i jego przydatność dla budownictwa.....	4
1.2. Budowa geologiczna.....	5
1.2.1. Stratygrafia i wykształcenie geologiczne.....	5
1.2.2. Warunki podłoża budowlanego.....	5
1.3. Kopaliny.....	5
1.3.1. Charakterystyka surowców mineralnych.....	5
1.3.2. Obecne wydobycie surowców.....	5
1.4. Warunki wodne.....	6
1.4.1. Wody powierzchniowe.....	6
1.4.2. Wody podziemne.....	6
1.4.3. Retencja wodna i ochrona przed powodzią.....	7
1.5. Warunki klimatyczne.....	7
1.5.1. Ogólne cechy klimatu.....	7
1.5.2. Stan czystości powietrza oraz zagrożenie hałasem.....	7
1.6. Charakterystyka i ocena warunków glebowych.....	7
1.6.1. Charakterystyka i zróżnicowanie gleb na terenie Gminy Iwaniska.....	7
1.6.2. Kompleksy rolniczej przydatności gleb.....	8
1.7. Uwarunkowania rozwoju funkcji leśnej.....	9
1.7.1. Struktura przestrzenna i własnościowa oraz zewnętrzne uwarunkowania rozwoju funkcji leśnej.....	9
1.7.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego rozwoju funkcji leśnej.....	9
1.7.3. Wnioski w zakresie rozwoju i zagospodarowania obszarów leśnych.....	9
1.8. Ochrona środowiska przyrodniczego.....	10
1.8.1. Istniejące formy ochrony przyrody.....	10
1.8.2. Walory i zagrożenia czystości środowiska przyrodniczego.....	10
2. ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	10
2.1. Rozwój historyczny gminy.....	10
2.2. Wykaz obiektów zabytkowych.....	12
2.3. Stanowiska archeologiczne.....	12
2.4. Problematyka kulturowa.....	12
3. FUNKCJA ROLNICZA.....	13
3.1. Podstawowe dane liczbowe i wskaźniki charakteryzujące rolniczą przestrzeń produkcyjną.....	13
3.2. Warunki przyrodniczo – glebowe.....	13
3.3. Warunki agrarne i demograficzne w rolnictwie.....	14
3.4. Uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów.....	14
3.5. Uwarunkowania rozwoju funkcji rolniczej wynikające z akcesji Polski do Unii Europejskiej.....	14
4. LEŚNICTWO.....	15
5. LUDNOŚĆ.....	15
6. INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA.....	17
6.1. Sytuacja rolnictwa.....	17
6.2. Struktura zatrudnienia.....	17
6.3. Struktura bezrobocia.....	18
6.4. Standard życia mieszkańców gminy na tle województwa.....	18
6.5. Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy.....	18

7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	19
7.1. Oświata i wychowanie.....	19
7.2. Ochrona zdrowia.....	19
7.3. Kultura.....	19
7.4. Turystyka, rekreacja i sport.....	20
7.5. Usługi inne.....	20
8. KOMUNIKACJA.....	21
8.1. Komunikacja drogowa.....	21
8.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych.....	21
8.1.2. Analiza powiązań na obszarze gminy.....	21
8.2. Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju).....	22
9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	23
9.1. Gospodarka wodna.....	23
9.2. Mała retencja wodna.....	23
9.3. Gospodarka ściekowa.....	24
9.4. Gazyfikacja.....	24
9.5. Ciepłownictwo.....	24
9.6. Odpady stałe.....	24
9.7. Telekomunikacja.....	24
9.8. Elektroenergetyka.....	25
II. SZANSE ROZWOJU GMINY.....	26
1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZO – KULTUROWE.....	26
2. ROLNICTWO.....	26
3. ZAGADNIENIA SPOŁECZNO – GOSPODARCZE.....	26
4. KOMUNIKACJA.....	27
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	27
III. ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY ORAZ PROBLEMY I KONFLIKTY PRZE- STRZENNE WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO ZAGOSPODAROWANIA GMINY.....	28
1. ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY.....	28
1.1. Środowisko przyrodnicze.....	28
1.2. Rolnictwo i leśnictwo.....	28
1.3. Zagadnienia społeczno – ekonomiczne.....	28
1.4. Komunikacja.....	29
1.5. Infrastruktura techniczna.....	29
2. PROBLEMY I KONFLIKTY PRZESTRZENNE WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO ZAGOSPODAROWANIA.....	29
IV. PRIORYTETOWE INWESTYCJE W GMINIE IWANISKA.....	30
1. LISTA ZADAŃ – lata 2007-2013.....	30
1.1. Infrastruktura techniczna.....	30
1.2. Środowisko kulturowe.....	30
2. PLAN NA WIELOLETNIE PROGRAMY INWESTYCYJNE I REMONTOWE 2007– 2013.....	31
2.1. Zadania współfinansowane z innymi jednostkami samorządu terytorialnego (powiat, województwo.....	34
3. LISTA ZADAŃ – lata 2013- 2020.....	34

I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1.1. Położenie i ukształtowanie terenu

1.1.1. Położenie administracyjne

Gmina Iwaniska położona jest we wschodniej części województwa świętokrzyskiego w powiecie opatowskim. Bezpośrednimi sąsiadami gminy są:

- od północy: gmina Baćkowice, gmina Opatów (powiat opatowski)
- od wschodu: gmina Lipnik (powiat opatowski)
- od południowego-wschodu: gmina Klimontów (powiat sandomierski)
- od południa: gmina Bogoria (powiat staszowski)
- od południowego-zachodu: gmina Raków (powiat kielecki)
- od zachodu: gmina Łagów (powiat kielecki)

Gmina Iwaniska zajmuje powierzchnię 105 km² i podzielona jest na 27 sołectw.

1.1.2. Położenie geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki J., 1994), Gmina Iwaniska położona w całości w makroregionie Wyżyna Kielecka (342.3). Obszar gminy obejmują dwa mezoregiony: Góry Świętokrzyskie (342.34-35) i Wyżyna Sandomierska (342.36). Granica pomiędzy mezoregionami na obszarze gminy przebiega na linii Stobiec – Iwaniska – Radwan. Mezoregion Góry Świętokrzyskie jest dodatkowo podzielony na 12 mikroregionów. Dwa z nich znajdują się na obszarze gminy: Padół Kielecko-Łagowski (342.347) oraz Pasma Wygiełzowskie (342.353).

1.1.3. Ukształtowanie terenu i jego przydatność dla budownictwa

Urozmaicona morfologia powierzchni gminy związana jest z budową geologiczną skał podłoża, procesami denudacyjno-erozyjnymi oraz działalnością akumulacyjno-erozyjną rzek.

Na obszarze gminy znajdują się fragmenty dwóch równoleżnikowo biegnących grzbietów należących do wschodniej części Gór Świętokrzyskich. Są to:

- pasmo Łagowsko-Iwańskie (północno-zachodnia i środkowa część gminy)
- pasmo Wygiełzowskie (wzdłuż, którego wierzchołkin przebiega częściowo południowa granica gminy).

Ze względu na stosunkowo urozmaiconą rzeźbę, niektóre obszary gminy stwarzają pewne ograniczenia w lokalizacji obiektów budowlanych. Największe ograniczenia dla zabudowy powoduje teren o nachyleniu przekraczającym 12 %. Zbocza o tak dużych spadkach wymagają tarasowania oraz stwarzają poważne ograniczenia przy budowie dużych obiektów oraz uzbrojeniu technicznym. Nieco mniejsze ograniczenia stwarzają tereny o nachyleniu mieszczącym się w przedziale 8 – 12 %. Na obu wyżej wymienionych stokach zachodzi możliwość wystąpienia procesów osuwiskowych.

Najkorzystniejsze dla potrzeb zabudowy są tereny płaskie bądź lekko faliste, o spadkach nie przekraczających 5 %. Należy tutaj wykluczyć obszary dolin rzecznych ze względu na wysoki poziom wód gruntowych, nienośne podłoże czy niekorzystne warunki topoklimatyczne. Dobre do lokalizacji budownictwa są też tereny o spadkach mieszczących się w przedziale 5 – 8 %. Ograniczenia mogą wystąpić tu jedynie przy lokalizacji budynków o dużej kubaturze.

1.2. Budowa geologiczna

1.2.1. Stratygrafia i wykształcenie geologiczne

Obszar gminy położony jest we wschodniej części antyklinorium świętokrzyskiego. W obrębie gminy można wyróżnić dwie zasadnicze jednostki tektoniczne wchodzące w skład tego antyklinorium:

synklinorium kielecko-łagowskie,
antyklinorium chęcińsko-klimontowskie.

Na obszarze gminy występują osady kambru, dewonu i czwartorzędu.

1.2.2. Warunki podłoża budowlanego

Na przeważającej części obszaru gminy występują korzystne dla budownictwa warunki geologiczne. Tworzą je osady plejstocenyjskie poza lessami i glinami lessowymi oraz starsze grunty skaliste – osady dewonu i kambru. Za grunty ograniczające budownictwo uznano:

–Holoceńskie torfy oraz osady rzeczne den dolinnych i zagłębień bezodpływowych. Są to też obszary płytkiego występowania wód gruntowych (0 – 2 m p.p.t.), miejscami głębiej. Obszary te nie nadają się do posadowienia budynków.

–Plejstocenyjskie lessy i gliny lessowe. Są słabymi gruntami budowlanymi, gdyż pod wpływem wody rozwijają się w nich procesy erozji deszczowej (abłacji) i sufozji. W przypadku ich wystąpienia na zboczach o znacznym nachyleniu (spadki powyżej 8 %) uznano je za niekorzystne dla budownictwa.

1.3. Kopaliny

1.3.1. Charakterystyka surowców mineralnych

Na terenie Gminy Iwaniska, w całości lub części znajduje się 21 obszarów występowania kopaliny. Pomiędzy nimi 5 złóż posiada zasoby bilansowe („Piskrzyn”, „Stobiec”, „Bratkowszczyzna”, „Sobiekurów”, „Janczyce”), 1 złóż ma zasoby zarejestrowane („Planta”). Pozostałe kopaliny mają zasoby określone perspektywicznie. Pod względem surowcowym na terenie gminy występują: piaskowce kambryjskie, piaskowce dewońskie, dolomity, wapienie, surowce ilaste i kruszywo naturalne.

1.3.2. Obecne wydobycie surowców

Obecnie eksploatowane jest złóż wapieni dolomitycznych i dolomitów „Piskrzyn”. Na terenie Gminy Iwaniska znajduje się tylko fragment złoża, reszta jest w Gminie Baćkowice. Zasoby tego złoża określone są na 16 997 tys. t., a wydobycie wyniosło do tej pory 384 tys. t. Koncesję Nr 95/93 z dnia 28.05.93r. wydaną przez Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wydobywanie dolomitów ze złoża „Piskrzyn” posiadają Kopalnie Dolomitu S.A. w Sandomierzu. Warunki jej udzielenia zostały określone w Decyzji MOŚZNiL z dnia 09.08.1996, znak: BKk/MZ/1418/96. Koncesja ta została zmieniona przez nową Decyzję MOŚZNiL z dnia 20.09.1999 r., znak: DGwk/LP/487-4267/99, ważną do 30.06.2013 r. Ustanowiła ona dla złoża „Piskrzyn” obszar górniczy „Piskrzyn II” o powierzchni 223 413 m² i teren górniczy „Piskrzyn II” o powierzchni 1 859 036 m².

Drugim złożem eksploatowanym na terenie Gminy Iwaniska jest złóż piaskowców dewońskich „KOPIEC I”, wydobycie nie przekracza ilości 20 000 m³/rok.

Koncesję na wydobywanie ze złoża „KOPIEC I” posiada Przedsiębiorstwo Robót Drogowych „DROKAM-PIASECZNO”. Decyzja koncesyjna R.Oś.III-7511-5/2005/ak wydana jest przez

Starostę Opatowskiego w dniu 12.04.2006r. i jest ważna do 02.03.2016 r. Ustanowiła ona dla złoża „KOPIEC I” obszar górniczy „KOPIEC I” o powierzchni 17 469 m² i teren górniczy „KOPIEC I” o powierzchni 23 444 m².

Z terenem gminy graniczy eksploatowane złożo wapieni dolomitycznych „Wymysłów”. Działająca tam Kopalnia Dolomitów w Sandomierzu posiada koncesję na eksploatację tego złoża. Koncesja określa wielkość obszaru górniczego na 180 743 m², a terenu górniczego na 195 232 m². Na teren Gminy Iwaniska zachodzi jedynie fragment terenu górniczego tej kopalni.

Pozostałe złoża obecnie nie są eksploatowane. Należą one jednak do „Iwańsko – Opatowskiego” okręgu eksploatacji surowców, który zdaniem specjalistów zaliczany jest do najbardziej perspektywicznych obszarów eksploatacji w Regionie Świętokrzyskim.

1.4. Warunki wodne

1.4.1. Wody powierzchniowe

Teren Gminy Iwaniska pokryty jest dość liczną siecią większych i mniejszych rzek oraz niewielkich cieków wodnych. Największe z nich to Koprzywianka i Łagowica. Przez teren gminy przebiega wododział II rzędu między zlewniami rzek Czarnej Staszowskiej i Koprzywianki. Jego linię wyznacza ciąg wzgórz zaczynających się na północno – zachodnim krańcu gminy, a następnie przebiegających w okolicach wsi Porąbki Górne i Zielonka, obok Kamiennej Góry, aż do pasma najwyższych wniesień w gminie w okolicach wsi Dziewiątle.

Rzeka Koprzywianka zaczyna swój bieg w Paśmie Jeleniowskim. Jest lewostronnym dopływem Wisły. Ma długość 65,5 km, a powierzchnia jej zlewni wynosi 707,4 km². Górny i środkowy odcinek tej rzeki ma charakter wyżynny, przez co dolina Koprzywianki jest wąska i głęboko wcięta. Na terenie gminy jej dopływami jest kilka bezimiennych rzek, z których największe prawostronne to ciek wypływający z Jańczyc (gm. Baćkowice) oraz ciek wypływający z okolic Kamiennej Góry. Największe lewostronne dopływy to cieki z Sobiekurowa i Mydłowca.

Koprzywianka jest rzeką bardzo zanieczyszczoną. W klasyfikacji ogólnej osiąga III klasę czystości tylko do Iwanisk (przekroczenia azotynów i miana Coli), a poniżej tej miejscowości jest pozaklasowa (głównie ze względu na przekroczenia wartości miana Coli), docelowo planuje się dla tej rzeki I klasę czystości.

Kolejną większą rzeką jest Łagowica, której niewielki fragment przebiega przez Starą Łagowicę. Rzeka ta bierze początek w Górach Świętokrzyskich, a uchodzi do Czarnej Staszowskiej. Ma długość 29,3 km a powierzchnia jej zlewni sięga 197,3 km². Na terenie Gminy Iwaniska rzeka ta posiada tylko jeden dopływ – bezimienny ciek zaczynający swój bieg w lasach obok Skolankowskiej Woli. Łagowica jest bardzo zanieczyszczona, w całym jej biegu woda wg klasyfikacji ogólnej jest pozaklasowa, ze względu na znaczne przekroczenia miana Coli. Planuje się docelowo doprowadzić czystość tej rzeki do I klasy.

1.4.2. Wody podziemne

Większość obszaru Gminy Iwaniska to tereny niewodonośne. Jedynie pod północną częścią gminy znajduje się fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 421 „Włostów”. Zbiornik ten posiada dokumentację geologiczną zatwierdzoną Decyzją Ministra Środowiska znak: DG/kdh/ED/489–6339–2/2001 z dnia 07.09.2001 r.

1.4.3. Retencja wodna i ochrona przed powodzią

Obecnie na terenie Gminy Iwaniska brak jest większych zbiorników retencyjnych. Funkcje tą pełnią jedynie zbiorniki przeciwpożarowe, sadzawki i oczka wodne.

Na terenie Gminy Iwaniska nie ma terenów obwałowanych. W najbliższym czasie nie przewiduje się też budowy wałów przeciwpowodziowych. Tereny zalewowe (określone na podstawie obserwacji powodzi z 2001r.), oraz obszary pozostałych mniejszych dolin rzecznych, powinny być wykluczone spod zabudowy kubaturowej, celem ochrony życia i mienia ludzi przed skutkami powodzi.

W celu zapobieżenia małym lokalnym podtopieniom, należy też zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych zarówno na terenach rolnych jak i wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiła na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach, należy zadbać o ich konserwację i wykaszanie.

1.5. Warunki klimatyczne

1.5.1. Ogólne cechy klimatu

Według regionalizacji klimatycznej R. Gumińskiego, (Cywicki R., 1986) obszar gminy należy do częstochowsko-kieleckiej dzielnicy klimatycznej. Średnie dane klimatyczne (ze stacji w Sandomierzu i posterunku w Staszowie) dla terenu gminy są następujące:

- średnia temperatura roczna $7,3 \div 7,7^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura lipca (najcieplejszego miesiąca) $17,7 \div 18,5^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura stycznia (najzimniejszego miesiąca) $-3,9 \div -4,9^{\circ}\text{C}$,
- średnia długość trwania okresu bezprzymrozkowego w ciągu roku (140 dni w Staszowie, 173 w Sandomierzu),
- średnia roczna suma opadów 596 mm,
- średnia liczba dni z pokrywą śnieżną w ciągu roku 82 dni,
- przewaga wiatrów z sektora zachodniego (W, NW, SW) rzadziej N i S, najrzadziej E, SE i NE.

1.5.2. Stan czystości powietrza oraz zagrożenie hałasem

Na obszarze gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych będących potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń powietrza. Ze względu na przeważający kierunek wiatrów z sektora zachodniego, na stan czystości powietrza w gminie wpływ mają zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł położonych wokół aglomeracji kieleckiej.

Ważnym aspektem jest też ochrona środowiska przed hałasem i wibracjami. Niestety brak jest badań hałasu na terenie gminy. Potencjalnymi źródłami są trasy komunikacyjne, a zwłaszcza drogi wojewódzkie z największą koncentracją ruchu. Na obszarze gminy brak jest jednak dróg o dużym natężeniu ruchu.

1.6. Charakterystyka i ocena warunków glebowych

1.6.1. Charakterystyka i zróżnicowanie gleb na terenie Gminy Iwaniska

Ogólna powierzchnia gleb według ewidencji gruntów Wojewódzkiego Biura Geodezji w Kielcach wynosi 8418,42 ha. Struktura użytkowania gleb na terenie gminy przedstawia się następująco:

- grunty orne   – 6566,94 ha
- użytki zielone   – 1057,28 ha
- lasy   – 761,70 ha

–nieużytki	– 33,50 ha
–razem	– 8418,42 ha

Na terenie gminy występują następujące typy i rodzaje gleb:

- gleby czarnoziemne wytworzone z lessu,
- gleby brunatne wytworzone z lessu, piasków, pyłów wodnego pochodzenia i glin zwałowych,
- gleby biellicowe wytworzone z lessu,
- czarne ziemie wytworzone z piasków i glin zwałowych,
- gleby aluwialne – mady,
- rędziny – gleby wytworzone z wapieni dewońskich.

1.6.2. Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Kompleksy rolniczej przydatności gleb stanowią ekosystemy glebowe, które posiadają podobne właściwości uprawowe i mogą być podobnie użytkowane rolniczo.

Na obszarze gminy można spotkać wszystkie charakterystyczne kompleksy glebowe.

- Kompleks 1 – pszenny bardzo dobry - stanowiący najcenniejszy ekosystem glebowy. Występuje we wschodniej części gminy w sołectwach: Mydlów, Przepiórów, Garbowice, Kamieniec i odgrywa wiodącą rolę w produkcji polowej. Występuje również sporadycznie w sołectwach: Boduszów, Toporów, Ujazd, Kopiec.
- Kompleks 2 – pszenny dobry – są to gleby lessowe o wysokiej wartości ekologicznej. Występuje w sołectwach: Mydlów, Kamieniec, Przepiórów, Garbowice, Kujawy, Iwaniska, Łopatno, Wygielzów, Marianów, Dziewiątle, Stara Łagowica.
- Kompleks 3 – pszenny wadliwy- to występujące gleby położone na mniejszych lub większych stokach. Potencjalnie posiada cechy kompleksu 2, ale z uwagi na nadmierne okresowe przesuszanie jest wysoce zawodny w plonowaniu. Niewielka część tych gleb ze względu na właściwości przemieszczania się części spławialnych w środowisku wodnym podlega erozji intensywnej. Kompleks ten występuje na terenie sołectw: Dziewiątle, Marianów, Wygielzów, Łopatno, Stara Łagowica, Stobiec, Iwaniska, Tęcza, Ujazd, Toporów, Krępa, Boduszów, Kamieniec, Przepiórów i Garbowice.
- Kompleks 4 – żytni bardzo dobry – występuje sporadycznie jest zasobny w składniki pokarmowe. Występuje na niewielkich terenach w sołectwach: Zaldów, Iwaniska, Tęcza, Ujazd, Kujawy, Mydlów, Borków, Przepiórów, Stobiec.
- Kompleks 5 – żytni dobry – gleby mineralne odznaczające się dużą przepuszczalnością, małą przesiąkliwością oraz niedużą zdolnością magazynowania wód opadowych. Kompleks ten występuje na terenie sołectw: Wojnowice, Stobiec, Iwaniska, Tęcza, Ujazd, Kopiec, Kamieniec, Kujawy, Krępa, Jastrzębska Wola, Nowa Łagowica, Marianów, Gryzikamień, Łopatno i Radwan.
- Kompleks 6 – żytni słaby – są to gleby mineralne odznaczają się dużą przepuszczalnością i małą zdolnością magazynowania wód opadowych. Kompleks ten występuje na terenie sołectw: Nowa Łagowica, Jastrzębska Wola, Skolankowska Wola, Dziewiątle, Stobiec, Wojnowice, Tęcza, Iwaniska, Ujazd, Radwan, Kujawy, Kopiec, Kamieniec.
- Kompleks 7 – żytnio-lubinowy (bardzo słaby) – gleby te odznaczają się dużą przepuszczalnością wód opadowych oraz małą zdolnością ich magazynowania. Gleby te występują na terenie sołectw: Jastrzębska Wola, Nowa Łagowica, Stara Łagowica, Iwaniska, Wojnowice, Kamieniec, Radwan, Stobiec, Łopatno, Wygielzów, Kujawy.
- Kompleks 8 – zbożowo-pastewny (mocny) – obejmuje grunty orne i położone na użytkach zielonych. Grunty te należą do czarnych ziem zdegradowanych i właściwych. Różnią się stopniem przepuszczalności i zasobnością w składniki pokarmowe, są mało odporne na przesuszanie. Kompleks ten występuje na terenie sołectw: Stobiec, Iwaniska, Nowa Łagowica

(na niewielkim terenie), Dziewiątle, Marianów, Gryzikamień, Ujazd, Radwan, Kujawy, Krępa, Kopiec i Kamieniec.

–Kompleks 9 – zbożowo-pastewny (słaby) – obejmuje grunty orne i położone na użytkach zielonych. Okresowo zbyt mokre o potencjalnie niskiej zasobności w składniki pokarmowe. Grupy tego kompleksu występują na terenie sołectw: Skolankowska Wola, Marianów, Dziewiątle, Jastrzębska Wola, Nowa Łagowica, Iwaniska, Gryzikamień, Ujazd, Kopiec, Boduszów, Kujawy, Wojnowice, Radwan.

–Kompleksy użytków zielonych występują na terenie całej gminy.

–Kompleks 1z – użytki zielone bardzo dobre i dobre - występują w dolinie rzeki Koprzywianki na niewielkich terenach.

–Kompleks 2z – użytki zielone średnie - występują na terenie całej gminy.

–Kompleks 3z – użytki zielone słabe i bardzo słabe – występują na terenach wschodniej części gminy oraz sporadycznie w sołectwach: Boduszów, Radwan, Łopatno, Gryzikamień, Wygieźłów, Zaldów (w południowej części sołectwa).

1.7. Uwarunkowania rozwoju funkcji leśnej

1.7.1. Struktura przestrzenna i własnościowa oraz zewnętrzne uwarunkowania rozwoju funkcji leśnej

–Lasy zajmują powierzchnię 2042 ha stanowiąc 19,4 % powierzchni ogólnej gminy Iwaniska.

–Lasy państwowe zajmują areal 1143 ha i zarządzane są przez Nadleśnictwo Staszów. Na terenie tym występują lasy glebochronne uznane Zarządzeniem MOŚZNiL oraz lasy uszkodzone przez przemysł.

–Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 893 ha – koncentrują się w sołectwach: Stara Łagowica, Nowa Łagowica, Jastrzębska Wola, Skolankowska Wola, Dziewiątle, Marianów, Zaldów, Stobiec, Kujawy, Tęcza, Kopiec i Ujazd.

1.7.2. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego rozwoju funkcji leśnej

Na terenie Gminy Iwaniska występują siedliska obszarów leśnych: las mieszany wyżynny, las wyżynny, las mieszany wilgotny, las wilgotny. Siedliska te posiadają strukturę wielopiętrową i wielogatunkową z przewagą drzewostanu: sosna, dąb, jodła. Na terenie występowania lasu mieszanego wyżynnego, lasu mieszanego wilgotnego, lasu wilgotnego podszyt i runo silnie rozwinięte. Słabiej rozwinięte na terenie lasu wyżynnego jest podszyt i runo.

1.7.3. Wnioski w zakresie rozwoju i zagospodarowania obszarów leśnych

–Lasy Gminy Iwaniska z uwagi na walory przyrodnicze nadają się do szerszego wykorzystania na cele turystyczne. Dotyczy to szczególnie obszarów leśnych Lasów Państwowych w rejonie: północna część sołectwa Skolankowska Wola oraz sołectwa Zaldów.

–Potrzeby zalesieniowe mogą wykazywać tendencję rosnącą. Została opracowana granica rolno-leśna do planu rolniczego urządzenia Gminy Iwaniska przez Pracownię Projektów i Wycen s.c. w Sandomierzu. Ogółem przewidziano pod zalesienie 830,0 ha. Najwięcej wyznaczono pod zalesienie terenów w sołectwach: Dziewiątle, Skolankowska Wola, Nowa Łagowica, Jastrzębska Wola, Łopatno, Ujazd, Wzory, Kujawy.

–Niezbędne są działania zmierzające do poprawy stanu sanitarnego lasów (zwłaszcza w aspekcie likwidacji dzikich wysypisk).

1.8. Ochrona środowiska przyrodniczego

1.8.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Północno-zachodnia część gminy znajduje się w obrębie Jeleniowsko–Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (J–S OChK) utworzonego na podstawie Rozporządzenia Nr 1 Wojewody Tarnobrzесьkiego z dnia 5 stycznia 1996 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu (Dziennik Urzędowy Województwa Tarnobrzесьkiego Nr 1, poz. 1 z dnia 10 stycznia 1996 r.). Rozporządzenie Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz.Urz. Woj. Święt. Nr 156, poz. 1950) uaktualniło przebieg granic J–S OChK w stosunku do nowego podziału terytorialnego kraju.

Na obszarze gminy znajduje się 19 pomników przyrody, 18 z nich to pomniki przyrody żywej (drzewa bądź grupy drzew) natomiast 1 to pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy). Najwięcej znajduje się w sołectwie Tęcza (10 pomników przyrody) następnie w Przepiórowie (3) i Ujeździe (3), natomiast po jednym w Stobcu, Krępie i Wojnowicach. Trzy pomniki przyrody to aleje lipowe, składające się z kilkudziesięciu drzew. Należy również zaznaczyć, że z gminą bezpośrednio sąsiadują obszary objęte ochroną prawną. Na zachodzie fragmentarycznie przebiega granica otuliny Cisowsko–Orłowińskiego Parku Krajobrazowego oraz Chmielnicko–Szydłowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

1.8.2. Walory i zagrożenia czystości środowiska przyrodniczego

Zróznicowana budowa geologiczna, dobre warunki glebowe oraz atrakcyjny krajobraz powodują, że gmina odznacza się stosunkowo dużymi walorami przyrodniczymi. Najcenniejsze przyrodniczo są doliny rzeczne Koprzywianki, Łagowicy oraz mniejszych cieków będących ich dopływami. Stanowią one ostoję dla wielu rzadkich gatunków ptaków (szczególnie wodno-błotnych). Doliny rzeczne wraz z lasami tworzą naturalny system lokalnych powiązań przyrodniczo-ekologicznych. Ważne funkcje ekologiczne pełnią również zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne (glebochronne, biocentyczne i krajobrazowe).

Na obszarze gminy nie ma obszarów włączonych do projektowanej europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Na funkcjonowanie przyrody wpływ wywiera działalność gospodarcza człowieka. Na terenie gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych, stanowiących poważne zagrożenie dla czystości środowiska. Istniejące obiekty przemysłowe bądź usługowe na terenie gminy, które ze względu na rodzaj prowadzonej działalności stanowią potencjalne źródła zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego to: składy magazynowe, stacje paliw, fermy hodowli zwierząt.

2. ŚRODOWISKO KULTUROWE

2.1. Rozwój historyczny gminy

Początki osady sięgają 1403 r., kiedy to położono kamień węgielny pod budowę kościoła parafialnego. Już w 1400 r. istniał tutaj cech krawców. Przez kilka kolejnych stuleci osada nosiła nazwę Uniszów.

W 1450 r. król Kazimierz IV Jagiellończyk nadał prawa średzkie wsi Uniszów wchodzącej wówczas w skład włości Jana Głowacza z Oleśnicy, wojewody sandomierskiego. W kolejnych latach nastąpiła lokacja osady miejskiej, której rozkwit jest ściśle związany z kolejnymi posiadaczami Iwanisk – rodziną Zborowskich. W krótkim czasie Iwaniska rozwinęły się do rangi miasta o charakterze handlowym.

W połowie XVI w. Iwaniska były prężnym ośrodkiem kalwinizmu. W 1552 r. odbył się w Iwaniskach słynny synod kalwiński z udziałem znanego humanisty Jana Łaskiego, głośnego w Europie działacza reformacyjnego.

Iwaniska położone są na starym szlaku handlowym z Krakowa przez Opatów, Sandomierz, Zawichost na wschód przez Iłżę, na północ do Warszawy i Wilna miały początkowo korzystne warunki rozwoju. Pod koniec XVI w. miasteczko posiadało własny ratusz, 36 domów w rynku i około 200 domów poza rynkiem.

Kolejni możni właściciele wyjednali dla miasta oprócz przywileju na targi, prawo odbywania 13 jarmarków rocznie. Ściągnęli również wielu rzemieślników nawet tak rzadkich specjalności jak: ludwisarze, mosiężnicy i złotnicy.

W 1578 r. w mieście mieszkało 44 rzemieślników, 13 gorzelników i 15 komorników. Wydarzenia potopu szwedzkiego położyły kres szybkiego rozwoju Iwanisk. W 1657 r. oddziały Jerzego II Rakoczego splądrowały doszczętnie a następnie spaliły miasto. W latach 1662 – 65 r. Iwaniska liczyły 50 domów i 416 mieszkańców, a w 1674 r. tylko 311 mieszkańców. Nastąpiła wówczas stopniowa odbudowa miasta.

W 1788 r. w mieście istniało 138 domów oraz 25 włók ziemi ornej a w 1869 r. w mieście było 167 domów i 1086 mieszkańców.

W 1869 r. Iwaniska straciły prawa miejskie i zostały zdegradowane do roli osady. W 1900 r. wybudowany został nowy kościół rzymsko – katolicki. W 1914 r. doprowadzono do Iwanisk linię kolejki wąskotorowej z Bogorii, która została zlikwidowana w 1959 r. jako nierentowna.

Początkowo korzystne geograficznie – historyczne położenie Iwanisk z biegiem czasu nie uchroniło osady od zahamowania dalszego rozwoju. Powstanie gminy jako jednostki administracyjnej sięga czasów rozbiorowych, kiedy obszar wokół Iwanisk wchodził w skład tzw. Królestwa Kongresowego.

Zachował się dokument z 1900 r. z otwarcia nowo wybudowanego budynku pod urząd administracyjny. Jest to przemówienie Wójta ówczesnej gminy, podkreślającego wkład gminy w wybudowanie tego obiektu.

W czasach Polski niepodległej, aż do wybuchu II wojny światowej w skład gminy wchodziło wówczas 18 sołectw (obecnie jest 27 sołectw).

Znaczne piętno na osadzie wywarł okres okupacji hitlerowskiej. W latach 1944 – 1945 przez Iwaniska przechodziła linia frontu. Dewastacji uległa prawie cała zabudowa. Gmina Iwaniska zaraz po wyzwoleniu liczyła 15 sołectw przeważnie wielowsiowych, 5 564 mieszkańców oraz 5920 ha powierzchni ogólnej i 907 gospodarstw.

W 1954 r. wydana została Ustawa o Radach Narodowych na mocy której na terenie dzisiejszej gminy powołano gromadzkie Rady Narodowe we wsiach Przepiórów, Ujazd, Iwaniska, Marianów i Zbelutka. W latach 1969 – 1972 następowało likwidowanie gromadzkich Rad Narodowych, których obszary zostały przejmowane przez jednostki większe. W 1975 roku zlikwidowano GRN w Przepiórowie i Zbelutce, a obszar ich włączono do Iwanisk.

W 1975 roku został zlikwidowany stopień powiatu, a większość decyzji administracyjnych została przekazana na rzecz Urzędu Gminy, który stał się podstawowym organem administracji państwowej. W 1998 roku przywrócono ponownie stopień powiatowy w administracji samorządowej.

Obecnie (stan na 03.2007 r.) gmina obejmuje 27 sołectw, liczy 7314 mieszkańców, zajmuje 10 503 ha i posiada 2066 gospodarstw.

Opracowano w oparciu o:

1. Opracowanie zbiorowe pt. „Miasta Polskie w Tysiącleciu”, Warszawa 1965, s. 508.
2. Dane z planu społeczno – gospodarczego gminy w 1980 r.

3. „Panorama powiatów województwa świętokrzyskiego” Ginalska T., Osiński A., Oficyna wydawnicza „Abla”, Krosno 1999.

2.2. Wykaz obiektów zabytkowych

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- a) Iwaniska – cmentarz wojenny z I i II wojny światowej, decyzja z 14.04.88 r.
- b) Mydlów – cmentarz parafialny, decyzja z 17.06.88 r.
- c) Planta – park podworski, decyzja z 12.12.57 r.
- d) Przepiórów – zespół dworsko parkowy (park i dwór), decyzja z 11.12.57 r., aktualizowana 27.05.86 r.
- e) Ujazd – zamek „Krzyżtopór”, decyzja z 4.12.56 r., aktualizowana 23.06.67 r. i 24.02.77 r.
- f) Ujazd - dawny ogród (park) pałacowy, decyzja z 12.12.57 r.

2.3. Stanowiska archeologiczne

Gmina Iwaniska jest obecnie częściowo rozpoznawana przez archeologiczne badania powierzchniowe, pozwalające na udokumentowanie części zasobów tej kategorii zabytków. Rozpoznanie to dokonane zostało w części wschodniej gminy (ok. 20 % powierzchni gminy). Konieczne jest uszczegółowienie tych rozpoznań w oparciu o wykonanie badania w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski dla pozostałej części gminy.

2.4. Problematyka kulturowa

Na obszarze gminy Iwaniska brak jest zabytków „ruchomych” wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków. Znajdujące się w tym rejestrze „ruchome” dobra kultury należą do dwóch podgrup:

- architektura i budownictwo,
- parki podworskie i cmentarze.

Pod względem nasycenia w zabytkowe dobra kultury gminę zalicza się do obszarów województwa:

- bardzo mało nasyconych w zabytki „ruchome” (do 50 szt.),
- mało nasyconych w zabytki „nieruchome” (przedział 50 – 200 szt.).

Znacznie korzystniej kształtuje się ocena jakościowa, na którą rzutuje występowanie w miejscowości Ujazd unikatowego w skali europejskiej zespołu obronnej rezydencji magnackiej z XVII w – „Krzyżtopór” (dobrze zachowane ruiny zamku, obwarowania – system bastionowy, pozostałości ogrodu z XVIII w.). Przy odpowiednim zagospodarowaniu i promocji zespół ten może stać się motorem rozwoju turystyki nie tylko w skali gminy, ale również całego powiatu opatowskiego.

Zwiększenie udziału dziedzictwa kulturowego gminy w jej promocji i rozwoju może także nastąpić w wyniku dodatkowego rozpoznania terenowego zachowanych obiektów o walorach etnograficznych, artystycznych, historycznych, tradycyjnych, które można zakwalifikować, po uzgodnieniu z władzami konserwatorskimi do ewidencji konserwatorskiej lub po uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków do rejestru zabytków, a następnie odpowiednio wypromować i zagospodarować turystycznie.

Dodatkową atrakcją podnoszącą walory turystyczne Iwanisk może stać się wiodący przez teren gminy monastyczny szlak cysterski, który prowadzi przez Jędrzejów, Koprzywnicę, Wąchock, Sulejów, a także historyczne predyspozycje miejscowości do pełnienia funkcji miejskich (nadanie przywileju lokacyjnego w 1403 r. przez Władysława Jagiełłę) oraz zachowany zabytkowy układ urbanistyczny z XV w.

3. FUNKCJA ROLNICZA

3.1. Podstawowe dane liczbowe i wskaźniki charakteryzujące rolniczą przestrzeń produkcyjną

Rolnictwo jest główną funkcją Gminy Iwaniska, bowiem wg danych z PSR 2002 – 55,6 % ludności wiejskiej w wieku powyżej 15 lat pracowało wyłącznie lub głównie w swoim gospodarstwie. Dla porównania z pracy poza rolnictwem utrzymywało się 24,0 % mieszkańców, natomiast z rent i emerytur 41,2 %. Gmina charakteryzuje się dość wysoką przydatnością rolniczą gleb (71,4 pkt w skali 120 stopniowej), która jest jednak silnie zróżnicowana przestrzennie. W rejonizacji rolniczej CUP Iwaniska zakwalifikowane zostały do Obszaru Zamojsko – Sandomierskiego i rejonu o glebach dobrych.

Struktura gruntów rolnych gminy (według danych geodezyjnych z dnia 1.01.2007 r.) kształtowała się następująco:

–Użytki rolne	– 8074 ha (77,0 % pow. ogólnej)
–Grunty orne	– 6014 ha (74,5 % użytków rolnych)
–Sady	– 118 ha (1,5 % użytków rolnych)
–Łąki trwałe	– 568 ha (5,4 % użytków rolnych)
–Pastwiska	– 1011 ha (12,5 % użytków rolnych)
–Grunty zadrzewione i zakrzewione	– 84 ha (1,0 % gruntów rolnych)
–Stawy rybne i oczka wodne	– 3 ha (0,04% gruntów rolnych)

Dane liczbowe dotyczące głównych elementów zagospodarowania r.p.p. kształtują się następująco:

- Liczba gospodarstw indywidualnych (dane P.S.R. - 2002 r) – 1775
- Liczba działek - do 1ha UR (dane jw.) – 362
- Średni areal gospodarstwa indywidualnego(dane jw.) – 3,81 ha UR
- Tereny zmeliorowane – 864,1 ha (50 % zaspokojenia potrzeb wg WZMiGW).
- Gleby zagrożone erozją (wszystkich stopni) – 14,5 % ogólnego arealu gruntów ornych.

3.2. Warunki przyrodniczo – glebowe

Gmina Iwaniska zalicza się do obszarów województwa świętokrzyskiego, posiadających generalnie korzystne warunki przyrodniczo-glebowe, predysponowanych do rozwoju funkcji rolniczej. W obrębie samej gminy warunki te cechują się jednak znacznym zróżnicowaniem przestrzennym, związanym głównie z występowaniem we wsiach wschodnich i południowych mało urodzajnych gleb piaszczystych. Ponadto część gleb występuje na stromych stokach i jest praktycznie nieopłacalna w uprawie mechanicznej.

Do najistotniejszych uwarunkowań przyrodniczo – glebowych należą ponadto:

- wysoki udział użytków zielonych, z których 35% stanowią słabej jakości pastwiska zaliczane do kompleksów słabych i bardzo słabych (3 z),
- znaczný udział gleb położonych na stokach powyżej 6 – 18,5%
- niski poziom zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową, predysponujący większość terenów rolnych do rozwoju produkcji ekologicznej bez ograniczeń,
- duży areal gleb o niewłaściwych stosunkach wodnych (zbyt suchych lub nadmiernie uwilgotnionych).

3.3. Warunki agrarne i demograficzne w rolnictwie

Głównym dysponentem ziemi jest sektor gospodarstw indywidualnych, który użytkuje 90,9 % terenów rolnych. Średni areal gospodarstwa indywidualnego wynosi 3,49 ha UR.

Podstawową cechą struktury agrarnej jest jej rozdrobnienie, które stwarza ograniczenie poprawy efektywności gospodarowania i dostosowania się tego sektora do standardów rynkowych.

3.4. Ukierunkowanie i rejonizacja produkcji rolniczej

Na obszarze gminy przeważa tradycyjny wielokierunkowy system produkcji rolniczej, którego filarem jest uprawa zbóż i buraków cukrowych oraz chów trzody chlewnej, a następnie bydła mlecznego i mięsnego.

W produkcji roślinnej – kierunkiem wiodącym jest towarowa uprawa zbóż, zwłaszcza pszenicy oraz buraków cukrowych. Uzupełniająco uprawia się warzywa gruntowe (Iwaniska, Radwan), truskawki (Radwan, Kujawy) oraz rzepak (Mydlów, Tęcza, Ujazd). Sadownictwo nie odgrywa większej roli gospodarczej.

W produkcji zwierzęcej – kierunkiem głównym jest chów trzody chlewnej, chodowla bydła mlecznego oraz (w mniejszej skali) bydła ogólnoużytkowego.

3.5. Uwarunkowania rozwoju funkcji rolniczej wynikające z akcesji Polski do Unii Europejskiej

W najbliższych latach coraz silniej działalność przestrzenną w rolnictwie określać będzie umowa stowarzyszeniowa z Unią Europejską oraz programy pomocowe wspierające modernizację i dostosowanie sektora rolnego do standardów europejskich.

W sektorze tym środki pomocowe wspomagać będą wzrost skali i poprawę jakości produkcji, rozwój infrastruktury rynkowej, oraz wprowadzenie postępu rolniczego i nowych technologii przy czym w warunkach gminy, fundusze te mogłyby być ukierunkowane na następujące przedsięwzięcia:

- poprawę struktury obszarowej gospodarstw (obejmującą zwiększenie obrotu ziemią, scalenia i wymiany gruntów oraz zagospodarowanie nieruchomości rolnych ANR),
- modernizację gospodarstw rolniczych (kredytowanie inwestycji służących poprawie jakości produkcji i warunków higienicznych, usługi doradcze i finansowe),
- wzmocnienie pozycji rolników na rynku żywnościowym (wsparcie grup producenckich, informacja rynkowa, promocja i marketing artykułów rolnych, odbudowa spółdzielczości wiejskiej),
- wdrażanie postępu biologicznego.

Równolegle w ramach programów pomocowych dofinansowywane mogą być inwestycje służące poprawie warunków życia i pracy ludności wiejskiej oraz wdrażania rozwoju zrównoważonego jak między innymi:

- rozwój infrastruktury technicznej i społecznej z preferencją dla inwestycji proekologicznych i służących poprawie stanu oświaty,
- tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy oraz przyciągnięciu kapitału inwestycyjnego,
- wprowadzanie proekologicznych metod produkcji,
- ochrona i promocja folkloru oraz twórczości ludowej.

4. LEŚNICTWO

Lasy w Gminie Iwaniska zajmują wg danych geodezyjnych z 2004 r. 2039 ha, co stanowi 19,4 % powierzchni ogólnej. Lesistość gminy jest niższa od średniej w województwie i można ją uznać za niewystarczającą, zarówno w odniesieniu do warunków glebowych jak i potrzeby ochrony cennych zasobów środowiska przyrodniczego, zwłaszcza gleb i wód. Dotychczasowy przyrost powierzchni lasów jest także zbyt niski w odniesieniu do potrzeb zalesieniowych, które w szybkim tempie narastają zwłaszcza wśród prywatnych właścicieli gruntów.

Pod względem przestrzennym funkcja leśna skupia się w zachodniej i centralnej części gminy na terenach największych wzniesień oraz słabych gleb nieprzydatnych na cele rolnicze. W dużym stopniu bezleśne pozostają natomiast obszary gleb lessowych we wschodniej części gminy.

Struktura własnościowa lasów jest następująca:

- Lasy Skarbu Państwa – 1143 ha (56,1 % pow. Leśnej),
  - w tym lasy PGL Łagów – 1119 ha (97,9 % pow. lasów SP)
  - lasy osób fizycznych – 893 ha (43,9 % pow. leśnej)

Zasady gospodarki leśnej w lasach PGL określa plan urządzenia lasów Nadleśnictwa Staszów (obręb Kurozwęki) opracowany na okres 10 lat. W pozostałych lasach zasady te określają uproszczone plany urządzenia, opracowane na okresy 10-cio letnie dla poszczególnych wsi. W przypadku braku tych planów wiążąca jest decyzja Starosty Powiatu Opatowskiego.

5. LUDNOŚĆ

Stan ludności w gminie Iwaniska wg danych z Urzędu Gminy. Stan na dzień 16.03.2007r. wynosił 7314 mieszkańców.

Liczba ludności gminy na przestrzeni lat 2004 do 2007 wg danych z Urzędu Gminy kształtowała się następująco:

Rok	Ogółem	Ludność	
		Mężczyźni	Kobiety
2004	7431	3780	3651
2005	7366	3737	3629
2006	7324	3711	3613
marzec 2007	7314	3708	3606

Z powyższych danych obserwuje się systematyczne nieznaczne zmniejszenie się liczby ludności na przestrzeni badanych lat o około 1,0 %.

Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Iwaniska wg danych z Urzędu Gminy – stan na 16.03.2007r. przedstawia się następująco:

L.p.	Miejscowość	Ilość mieszkańców
1	2	3
1	Boduszów	144
2	Borków	132
3	Dziwiątło	174
4	Garbowice	63
5	Garbowice Kolonia	83
6	Gryzikamień	110
7	Haliszka	132
8	Iwaniska	1375
9	Jastrzębska Wola	289
10	Kamieniec	247
11	Kamienna Góra	103
12	Kopiec	62
13	Krępa	287
14	Kujawy	315
15	Łopatno	249
16	Marianów	229
17	Mydłowiec	72
18	Mydlów	326
19	Nowa Łagowica	52
20	Planta	173
21	Podzaldów	57
22	Przepiórów	268
23	Radwan	163
24	Radwanówek	76
25	Skolankowska Wola	216
26	Sobiekurów	91
27	Stara Łagowica	155
28	Stobiec	351
29	Tęcza	135
30	Toporów	150
31	Ujazd	415
32	Wojnowice	215
33	Wygielzów	134
34	Wzory	92
35	Zaldów	122
36	Zielonka	104
Ogółem		7314

Liczba mieszkańców Gminy Iwaniska stanowi 0,57 % ogólnej liczby mieszkańców województwa świętokrzyskiego (wg stanu na koniec 2006 r.)

6. INFRASTRUKTURA EKONOMICZNA

6.1. Sytuacja rolnictwa

Wiodącą funkcją Gminy Iwaniska jest rolnictwo. Według danych z P.S.R. z 2002 r. około 41,2 % ludności wiejskiej w wieku powyżej 15 lat pracowało wyłącznie w swoim gospodarstwie rolniczym. Gmina zalicza się do obszarów województwa świętokrzyskiego posiadających korzystne warunki przyrodnicze, które gwarantują rozwój funkcji rolniczej.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy wynosi 71,4 pkt (dla woj. 70,4 pkt). Istotnym warunkiem przyrodniczo-glebowym jest m.in. niski poziom zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową, który zapewnia możliwość rozwoju produkcji ekologicznej bez ograniczeń na większości terenów rolniczych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 8119 ha, co stanowi 77,3 % pow. ogólnej gminy. Agroklimat gminy można uznać za sprzyjający rolnictwu.

Głównym dysponentem ziemi jest sektor gospodarstw indywidualnych, który użytkuje około 91,0 % terenów rolnych. Liczba gospodarstw rolnych (dane z U.G.) wynosi ogółem 1775. Średni areal gospodarstwa indywidualnego wynosi 3,49 ha użytków rolnych. Zatrudnienie w rolnictwie w gminie – 20,9 osoby/100 ha (dla woj. świętokrzyskiego 38,3 osoby/100 ha użytków rolnych). Najwięcej występuje gospodarstw o indywidualnych o powierzchni 1-5 ha, co stanowi 50,2 % ogółu gospodarstw.

Dużych opłacalnych gospodarstw – powyżej 15 ha – jest w gminie 21 – co stanowi 1,2 ogółu gospodarstw w gminie (średnia woj. 1,2 %).

Poza tym gmina charakteryzuje się:

- wysokim udziałem użytków zielonych, z których około 35 % stanowią słabej jakości pastwiska,
- znacznym udziałem gleb położonych na stokach powyżej 6 – 18,5 %,
- dużym arealem gleb o niewłaściwych stosunkach wodnych (zbyt suchych, lub nadmiernie uwilgotnionych),
- niewielką powierzchnią przeciętnej działki (1,1 ha) oraz dużą odległość od siedliska – ok. 1,9 ha,
- niskim poziomem kwalifikacji właścicieli gospodarstw (zaledwie 11,6 % właścicieli posiada wykształcenie średnie lub wyższe),
- niewielkim zainteresowaniem rolników integracją w grupy producenckie.

Na obszarze gminy przeważa tradycyjny, wielokierunkowy system produkcji rolniczej – uprawa zbóż i buraków cukrowych oraz chów trzody chlewnej i bydła mięsnego i mlecznego.

Rolnictwo posiada charakter surowcowy, co nie sprzyja stabilności produkcji, a przetwórstwo rolno – spożywcze jest słabo rozwinięte - 1 młyn, masarnia i dwie piekarnie w Iwaniskach.

6.2. Struktura zatrudnienia

Według stanu na marcu 2007 Gminę Iwaniska zamieszkiwało 7314 mieszkańców w tym 3606 kobiet. W rolnictwie indywidualnym zatrudnionych było 3596 osób, co stanowiło 89 % ogólnej liczby mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym (dane ze spisu rolnego 2002 r.). Na 100 użytków rolnych zatrudnionych było średnio 42 osoby.

Według stanu na 31 grudnia 2002 (wg rocznika statystycznego 2003) w gospodarce narodowej (wg EKD) zatrudnionych było ogółem 364 osób tj. 4,53 % ludności w wieku produkcyjnym.

Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą wynosi ok. 114 osób, co stanowi ok. 2,7 % ogółu ludności w wieku produkcyjnym.

6.3. Struktura bezrobocia

Według stanu na luty 2007 r. w Gminie Iwaniska zarejestrowanych było 872 bezrobotnych tj. 22,1 % ogółu ludności w wieku produkcyjnym, a z tej liczby 827 osób nie posiada prawa do zasiłku.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym (18-44 lat) - 689 osób. Jest to sytuacja zbliżona do spotykanej w gminach wiejskich oraz w województwie świętokrzyskim.

6.4. Standard życia mieszkańców gminy na tle województwa

Obecnie Gmina Iwaniska jest w ok. 59,5 % zwodociągowana. Wodociągi publiczne zaopatrują w wodę 15 sołectw – zamieszkałych przez ok. 4460 osób. Szansę na zwodociągowanie w najbliższym czasie mają pozostałe miejscowości. Powyższe dane świadczą o średnim zaopatrzeniu mieszkańców gminy w wodę pitną.

Gmina nie posiada zorganizowanej sieci kanalizacyjnej. Na obszarze gminy działa jedna oczyszczalnia ścieków w pobliżu sołectwa Iwaniska (obręb Tęcza) nad rzeką Koprzywianką. Przyjmuje ona ścieki z miejscowości Iwaniska oraz dowożone ścieki z obszaru gminy. Do omawianej kanalizacji przyłączonych jest 292 budynków, a łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 18,9 km.

Na terenie gminy nie istnieje kanalizacja deszczowa oraz nie ma projektu budowlanego dla jej realizacji.

Gmina Iwaniska nie jest zgazyfikowana, a mieszkańcy korzystają z gazu płynnego propan – butan. Jedynie sołectwo Iwaniska i miejscowość Planta posiadają projekty gazyfikacji.

Obecny system zasilania gminy w energię elektryczną jest wystarczający dla potrzeb odbiorców, lecz nie daje możliwości zwiększenia dostawy energii i nie gwarantuje pewności zasilania.

Obecnie telefonizacja przewodowa obejmuje 15 sołectw tj. 55 % całej gminy. Według stanu na koniec 1999 r. liczba abonentów telefonicznych wynosiła 334, co stanowiło ok. 16 % gospodarstw domowych. Braki w telefonii przewodowej niweluje telefonia komórkowa.

Gmina Iwaniska nie posiada zbiorczej kotłowni zaopatrującej w energię ciepłą większy obszar gminy. Jedynie obiekty użyteczności publicznej korzystają z własnych, kotłowni węglowych i olejowych.

Obszar gminy obsługiwany jest przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach, gmina Baćkowice, należący do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki.

6.5. Aktywność ekonomiczna mieszkańców gminy

Systematycznie na przestrzeni 3 lat (2001 – 2004) na obszarze gminy Iwaniska wzrasta stosunek wielkości sektora prywatnego nad publicznym. Sektor prywatny wzrósł z 94,1 % w 2001 r. do 96,8 % w 2004 r. Jest to wartość równa średniej dla województwa świętokrzyskiego.

Największy procent spośród wszystkich podmiotów na obszarze Gminy Iwaniska stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co stanowi 94,9 % (średnia województwa świętokrzyskiego wynosi 96,6 %).

W Gminie Iwaniska nie występują podmioty gospodarcze będące własnością zagraniczną.

Na obszarze gminy działa 244 jednostek prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi ok. 1,5 % jednostek działających na obszarze województwa świętokrzyskiego.

Istniejące zakłady pracy są jednostkami niewielkimi i zatrudniają niewielu pracowników.

7. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

7.1. Oświata i wychowanie

Przedszkola

Na obszarze Gminy Iwaniska nie istnieją żadne samodzielne placówki wychowania przedszkolnego. Funkcję tą spełniają oddziały „0” przy każdej Szkole Podstawowej.

Szkolnictwo podstawowe (stan na rok szkolny 2006/2007)

Na obszarze gminy Iwaniska istnieją następujące Szkoły Podstawowe:

- 1.Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach
- 2.Publiczna Szkoła Podstawowa w Ujeździe
- 3.Publiczna Szkoła Podstawowa w Przepiórowie
- 4.Zespół Publicznych Szkół w Mydłowie (Szkoła Podstawowa + Gimnazjum)
- 5.Publiczna Szkoła Podstawowa w Wygietzowie
- 6.Publiczna Szkoła Podstawowa im. bp. Jana Chrapka w Jastrzębskiej Woli

Szkolnictwo gimnazjalne

Na obszarze gminy istnieją następujące obiekty gimnazjalne:

- 1.Publiczne Gimnazjum w Iwaniskach
- 2.Zespół Publicznych Szkół w Mydłowie – Gimnazjum

Istniejące szkoły podstawowe oraz gimnazja w pełni zaspokajają potrzeby ludności gminy. Obiekty szkolne wymagają uzupełnień w zakresie sal gimnastycznych przy szkołach podstawowych w następujących miejscowościach: Ujazd, Przepiórów, Jastrzębska Wola. Poza tym istnieje pilna potrzeba właściwego urządzenia sportowych boisk przyszkolnych przy wszystkich obiektach szkolnych.

7.2. Ochrona zdrowia

Podstawową publiczną funkcję ochrony zdrowia na obszarze Gminy Iwaniska pełni: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” Spółka Jawna z siedziba w Iwaniskach, ul. Opatowska 30 w których zatrudnionych jest 3 lekarzy 7 pielęgniarek i 1 położna. W w/w budynku znajduje się również Apteka i gabinet stomatologiczny.

W zakresie leczenia zamkniętego mieszkańców gminy obsługują szpitale i przychodnie w Opatowie, Sandomierzu oraz w Kielcach i Staszowie.

Omawiane wyżej placówki służby zdrowia na terenie Iwanisk i poza obszarem gminy w sposób zadowalający zabezpieczają potrzeby mieszkańców gminy w zakresie ochrony zdrowia.

7.3. Kultura

Podstawową sieć placówek kultury na obszarze Gminy Iwaniska tworzą:

- Gminny Ośrodek Kultury w Iwaniskach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Iwaniskach z filią w Wygietzowie.

7.4. Turystyka, rekreacja i sport

Na tle woj. świętokrzyskiego obszar gminy Iwaniska nie wyróżnia się obecnie szczególnymi walorami turystyczno-wypoczynkowymi. Natomiast gmina posiada wysoce korzystne warunki do zagospodarowania turystycznego, wykorzystując miejscowe wartości kulturowe zabytkowych ruin zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe.

W planie zagospodarowania przestrzennego woj. świętokrzyskiego cała gmina została uznana za obszar o korzystnych warunkach przestrzennych do rozwoju agroturystyki. Czyste środowisko oraz znaczne kompleksy lasów, ciekawe obszary przyrodnicze, duża atrakcyjność krajobrazowa obszaru o bardzo zróżnicowanym ukształtowaniu terenu, liczne wspaniałe punkty widokowe, bogata sieć hydrograficzna dająca możliwość realizacji kilku zbiorników wodnych („Zaldów”, „Kabza” i „Krepa-Tęcza”), stwarzają korzystne warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej oraz do rozwoju agroturystyki.

Obecnie na terenie gminy istnieją już i funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne w miejscowościach: Haliszka, Stobiec i Wojnowice.

Dodatkową atrakcją podnoszącą walory turystyczne gminy jest przebiegający przez obszar gminy szlak cystersów (fragment Pętli Kieleckiej Małopolskiego Szlaku Cystersów – Jędrzejów – Koprzywnica – Wąchock – Sulejów) oraz fragment pieszego szlaku czerwonego Gołoszyce – most na Wiśle (granica województwa) – Annopol – Bidaczów Stary, przebiegający przez miejscowości Planta i Ujazd.

Na obszarze gminy występują obiekty noclegowe dla potrzeb turystyki tj. 3 gospodarstwa agroturystyczne, jak również urządzenia i tereny rekreacyjne.

Na terenie miejscowości Iwaniska istnieje Stadion Sportowy GKS Iwaniska na wydzielonym terenie o powierzchni 2,00 ha. Stadion jest w pełni urządzony – posiada też warunki terenowe na realizację Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w ramach posiadanego terenu. Poza tym przy każdej szkole podstawowej na terenie gminy istnieją boiska sportowe nieurządzone, a przy Publicznym Gimnazjum w Iwaniskach istnieje uniwersalne boisko asfaltowe (kosz, piłka ręczna, piłka nożna).

7.5. Usługi inne

Najbardziej licznym i popularnym obiektem usługowym na obszarze gminy są strażnice przeciwpożarowe OSP, które istnieją w następujących sołectwach: Iwaniska, Łopatno, Kamieniec, Ujazd, Boduszów, Stobiec.

Strażnice przeciwpożarowe oprócz podstawowych funkcji gaśniczych spełniają również funkcję świetlic wiejskich oraz lokali umożliwiających organizację spotkań oraz imprez okazjonalnych.

Miejscowość gminna Iwaniska z racji swojej funkcji administracyjnej i gospodarczej koncentruje liczne niezbędne usługi w zakresie obsługi ludności i rolnictwa zapewniając dobre warunki dla funkcjonowania życia mieszkańców gminy. Są to następujące obiekty:

- Urząd Gminy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Pocztowy,
- Posterunek Policji,
- Gminny Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół,
- Bank Spółdzielczy w Staszowie Oddział w Iwaniskach,
- Usługi weterynaryjne,

- Poza tym na obszarze gminy istnieją następujące inne obiekty:
- Leśniczówka Leśnictwa Planta – w Kamiennej Górze
  - Osada Podleśniczego Leśnictwa Planta – w Skolankowskiej Woli,
  - Stacja Paliw w Przepiórowie, Plancie, Iwaniskach, Kamiennej Górze.

8. KOMUNIKACJA

8.1. Komunikacja drogowa

8.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych

Gmina Iwaniska położona jest w pobliżu węzła komunikacyjnego znaczenia międzyregionalnego zlokalizowanego w Opatowie i powiązana z nim drogą wojewódzką nr 757 a część wschodnia gminy również drogami powiatowymi. Przez węzeł ten gmina łączy się z odległymi celami ruchu:

- drogą krajową nr 9 będącą jednocześnie drogą międzynarodową E-371 Radom – Opatów – Rzeszów (Bukareszt) z Warszawą i północnymi obszarami Polski,
- drogą krajową nr 74 Sulejów – Kielce – Kraśnik z Lublinem ,
- drogą krajową nr 9 oraz drogą krajową nr 77 Lipnik – Sandomierz – z południowo – wschodnimi obszarami kraju.

Powiązania z Rzeszowem odbywają się z pominięciem węzła opatowskiego drogą wojewódzką nr 758 Iwaniska – Klimontów i dalej drogą nr 9.

Poprzez węzeł drogowy znaczenia regionalnego w Staszowie gmina łączy się drogą wojewódzką nr 757 z Krakowem a drogą nr 765 Jędrzejów – Staszów – Osiek ze Śląskiem. Połączenia z ośrodkiem wojewódzkim - Kielcami i zachodem odbywają się poprzez drogę powiatową nr 42136 Iwaniska – Baćkowice i drogę krajową nr 74.

Połączenie z najbliższymi ośrodkami powiatowymi (Opatowem i Staszowem) odbywają się drogą wojewódzką nr 757.

Połączenia te prowadzone są trasami o odpowiednich dla ruchu lokalnego parametrach, wymagającymi w najbliższym czasie, poza przebiegami przez miasta, tylko niewielkich modernizacji.

Najdogodniejsze połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się następującymi drogami publicznymi:

- województką nr 757 z Opatowem i Bogorią oraz poprzez drogę krajową nr 9 z Lipnikiem,
- województką nr 757 z Klimontowem,
- powiatową nr 42136 Baćkowice – Baranówek – Iwaniska z Baćkowicami oraz poprzez drogę krajową nr 74 z Łagowem.
- powiatową nr 42128 granica województwa – Pipała – Iwaniska z Rakowem

8.1.2. Analiza powiązań na obszarze gminy

Miejscowości położone na obszarze gminy są najlepiej powiązane z ośrodkiem gminnym – Iwaniskami, na ogół siecią dróg wojewódzkich lub powiatowych o nawierzchniach bitumicznych. Tylko sołectwa Stara Łagowica, Nowa Łagowica, Kopiec położone są przy drogach gminnych o nawierzchni ulepszonej bądź utwardzonej i powiązane są z Iwaniskami przez nie i drogi powiatowe.

Wyżej wymienione powiązania dotyczą przeważającej części zabudowy położonej bezpośrednio przy drogach o nawierzchni twardej. Znaczna część zabudowy w sołectwach Garbowice, Jastrzębska Wola, Kamieniec, Krępa, Kopiec, Nowa Łagowica, Wojnowice, Wzory zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni gruntowej lub gruntowej ulepszonej kamieniem.

Koncentryczny układ dróg w gminie powoduje, że powiązania poszczególnych sołectw z ośrodkiem gminnym są prostolinijne

Wszystkie sołectwa (za wyjątkiem Nowej Łagowicy i Garbowic) położone są w 15-to minutowej strefie dojazdu samochodem osobowym do centrum administracyjno-usługowego gminy (w warunkach optymalnych – poza godzinami szczytu). Sołectwa: Zaldów, Gryzikamień, Ujazd, Stobiec, Tęcza, Wzory, Marianów, Wygiełzów znajdują się w strefie 5- cio minutowej, 11 sołectw położonych jest w strefie 6-10 –cio minutowej, a jedynie sołectwa Jastrzębska Wola, Przepiórów, Stara Łagowica, Borków, Mydlów w strefie 11-15 – to minutowej.

Przy dojeździe środkami komunikacji publicznej sytuacja jest również korzystna, lecz tylko dla sołectw posiadających połączenie z Iwaniskami. Większość sołectw zlokalizowana jest w strefie 15-to minutowej dojazdu do Iwanisk. W strefie 30 –to minutowej położone są sołectwa Stara Łagowica, Borków, Przepiórów, Kamieniec, a w strefie 2 kilometrowego dojazdu do przystanku autobusowego położone są sołectwa Toporów, Garbowice, Nowa Łagowica oraz rozproszona zabudowa w większości sołectw.

Bezpośrednie powiązania poszczególnych sołectw ze sobą są na ogół zapewnione drogami o twardej nawierzchni. Najniekorzystniejszymi powiązaniami charakteryzują się relacje pomiędzy sołectwami: Toporów – Boduszów, Łopatno – Radwan, Dziewiątle – Stara Łagowica, Skolankowska Wola, Toporów – Tęcza, Radwan – Kujawy.

8.2. Ogólna ocena układu komunikacyjnego (uwarunkowania rozwoju)

Podstawowy układ drogowy gminy ma charakter koncentryczny w stosunku do ośrodka gminnego, co skraca maksymalnie trasy przejazdu do usług.

Główne elementy układu – drogi wojewódzkie i wybrane powiatowe są w stosunkowo dobrym stanie technicznym i mają zadowalające do obecnego ruchu parametry techniczne.

Można stwierdzić że tylko niektóre ciągi dróg powiatowych realizują funkcje przewidziane dla tej kategorii dróg. Na pozostałej sieci dróg powiatowych należy zrealizować twarde nawierzchnie, w celu zamknięcia ciągów drogowych.

Drogi gminne w przeważającej części wymagają realizacji jezdni o twardej nawierzchni, a te na których jest utwardzona jezdnia posiadają słabe nawierzchnie, braki jest poboczy i odwodnienia i wymagają generalnego uporządkowania. Gęstość sieci dróg publicznych jest niewystarczająca. W pierwszej kolejności realizacji twardej nawierzchni wymagają drogi łączące bezpośrednio sołectwa ze sobą: Toporów – Boduszów, Łopatno – Radwan, Dziewiątle – Stara Łagowica, Skolankowska Wola, Toporów – Tęcza, Radwan – Kujawy oraz pozostałe drogi publiczne o nawierzchni gruntowej ulepszonej i gruntowej naturalnej.

Przy wzrastającym ruchu pojazdów mechanicznych coraz bardziej wskazana jest realizacja ciągów pieszych, bądź w miarę potrzeb pieszo – rowerowych, w pierwszej kolejności wzdłuż istniejących dróg wojewódzkich oraz dróg przewidywanych do przebudowy na drogi główne lub zbiorcze na odcinkach zabudowanych.

Komunikacja pasażerska publicznymi środkami lokomocji jest dostateczna. Miejscowości położone przy trasach łączących siedziby przewoźników (Opatów, Staszów), mają szansę dogodnego i w miarę częstego korzystania z połączeń autobusowych. Pozostałe miejscowości przy zastąpieniu autobusów mikrobusem, bardziej dostosowanych do malejących potoków ruchu, również mogą korzystać z komunikacji publicznej. Będzie ona jednak miała bardziej charakter socjalny, (przewóz młodzieży szkolnej i ludzi w podeszłym wieku) niż komercyjny i musi być dotowana.

9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

9.1. Gospodarka wodna

Obecnie w gminie Iwaniska wodę z sieci wodociągowej posiada 15 sołectw, a są to: Zaldów, Iwaniska, Tęcza, Ujazd, Radwan, Krępa, Toporów, Boduszów, Mydłów, Borków, Przepiórów, Garbowice, Wojnowice, Dziewiątle, Stara Łagowica i fragment sołectwa Wzory a konkretnie Kamienna Góra. Miejscowości te obsługiwane są przez ujęcie wody – „Mydłowiec”. Sieć wodociągową posiada 59,5 % powierzchni całej gminy. Projekt budowlany na wykonanie wodociągu posiadają sołectwa Kamieniec, Kujawy, Gryzikamień, Marianów, Wygieźłów i Łopatno. Pozostałe sołectwa będą miały w najbliższym czasie opracowany projekt budowlany.

Wszystkie zwodociągowane miejscowości korzystają z jednego ujęcia wody położonego tuż za granicą gminy, na terenie kopalni wapieni „Wymysłów”. Ujęcie składa się z jednej studni wierconej o udokumentowanych zasobach wynoszących $Q_e = 112,0 \text{ m}^3/\text{h}$, przy $S_e = 23,0 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Wojewody Tarnobrzeskiego znak: OŚ.III-7530/17/97WZ z dnia 18.02.1997 r.

Przez teren gminy przebiega obecnie niewykorzystywany rurociąg magistralny o średnicy 315 mm, za pomocą którego gmina czerpała wodę z ujęcia w Kobyłanach. W przypadku awarii własnych ujęć wody, pobór ten można by wznowić. Sieć wodociągowa w gminie ma średnice od 315 do 90 mm. Jej łączna długość bez przyłączy wynosi w chwili obecnej 97,4 km i podłączone jest do niej 951 budynków.

Obecne zużycia są dużo niższe niż te wynikające z norm i powstają na skutek korzystania z własnych studni kopanych, oszczędzania wody i nie podłączenia wszystkich gospodarstw w sołectwach do wodociągu. Jest też wyraźna różnica w poborze wody w miejscowości skanalizowanej i nieskanalizowanej. I tak w Iwaniskach pobór wody sięga 56 % zapotrzebowania normowego a w pozostałych sołectwach jest dużo niższy. W Ujeździe wynosi 32 % zapotrzebowania normowego, w Zaldowie 23 %, w Borkowie, Przepiórowie i Garbowicach nie przekracza 18 %, a najniższe są w Toporowie i Mydłowie – poniżej 10 % zapotrzebowania normowego.

9.2. Mała retencja wodna

Obecnie na terenie gminy Iwaniska brak jest większych zbiorników retencyjnych. Funkcje tą pełnią jedynie zbiorniki przeciwpożarowe, sadzawki i oczka wodne.

Stawy te nie zaspokajają potrzeb retencyjnych w gminie i aby zmienić ten stan, powstał „Program budowy zbiorników retencyjnych Gminy Iwaniska”. Proponuje się w nim wykonanie trzech zbiorników: „Krępa – Tęcza”, „Zaldów” i „Kabza”. Wszystkie te zbiorniki znalazły się też w „Programie ochrony środowiska” opracowanym przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Zgodnie z nim zbiorniki te są przewidziane do realizacji do roku 2015.

Zbiornik „Krępa – Tęcza” będzie największy. Utworzy zalew o powierzchni 24,00 ha na granicy sołectw: Toporów, Ujazd, Tęcza, Krępa i Boduszów. Zostanie utworzony w długiej i wąskiej dolinie Koprzywianki opartej o wysokie brzegi.

Drugi co do wielkości będzie zbiornik „Zaldów”. Będzie on miał powierzchnię 7,50 ha i powstanie na cieku Wrona u zbiegu granic Zaldowa i Iwanisk. Zbiornik utworzy zaporę ziemną usypana w jego najniższym punkcie, ze stałym przelewem wody.

Najmniejszy jest zbiornik „Kabza”. Będzie on miał powierzchnię 5,50 ha. Powstanie

jako zbiornik boczny wybudowany w dolinie rzeki Koprzywianki na terenie sołectwa Ujazd. Zostanie on prawie w całości obwałowany i podzielony zaporą na dwa mniejsze zbiorniki.

Powstanie zbiorników retencyjnych jest niezwykle ważne dla gminy. Zbiorniki takie będą regulowały stany wód w rzece, zatrzymując je w czasie maksymalnych przepływów po deszczach nawalnych i roztopach, zapobiegając tym samym powodzi. Jednocześnie będą łagodzić objawy suszy, stopniowo oddając wodę do odcinka rzeki poniżej zapory, a tym samym wyrównując najniższe stany wody w rzece.

Zbiorniki wodne przyczynią się też do złagodzenia mikroklimatu w okolicy i do poprawy stosunków wodnych w glebach terenów przyległych. Dodatkowo, zbiorniki mogą pełnić funkcje rekreacyjne, a napływ turystów spowoduje ożywienie gospodarcze w gminie.

9.3. Gospodarka ściekowa

Obecnie w gminie działa jedna oczyszczalnia ścieków wybudowana nieopodal Iwanisk, na prawym brzegu rzeki Koprzywianki. Przyjmuje ona ścieki za pomocą sieci kanalizacyjnej z miejscowości Iwaniska, Ujazd i Haliszka oraz dowożone wozami asenizacyjnymi z obszaru gminy. Sieć kanalizacyjna ma średnice $\varnothing 200$ i $\varnothing 300$ mm i działa w systemie grawitacyjnym. Do kanalizacji przyłączonych jest 292 budynki, a łączna długość sieci sanitarnej bez przyłączy wynosi 18,9 km.

Oczyszczalnia jest typu mechaniczno – biologicznego z podwyższoną redukcją związków biogenych tj. azotu i fosforu. Została ona zaprojektowana na przyjęcie następujących ilości ścieków: $Q_{\text{sr. d.}} = 380,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max d.}} = 450,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{max h}} = 35,0 \text{ m}^3/\text{h}$, obecnie przyjmuje nieco mniej ścieków.

9.4. Gazyfikacja

Obecnie teren gminy nie jest zgazyfikowany i mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan – butan. W okresie docelowym planuje się doprowadzić do większych miejscowości gminnych gaz sieciowy średnioprężny. Nie jest natomiast przewidywana budowa na terenie gminy gazociągów wysokoprężnych i stacji redukcyjno – pomiarowej gazu. Gaz do gminy będzie doprowadzony z odgałęzień rurociągów średnioprężnych z terenu sąsiednich gmin. Najbardziej zaawansowane prace przy gazyfikacji są dla miejscowości Iwaniska i Planta, które posiadają projekt gazyfikacji.

9.5. Ciepłownictwo

Na terenie gminy brak jest dużych ciepłowni obejmujących swoją obsługą znaczne tereny gminy. Większe kotłownie posiadają jedynie szkoły i urzędy.

Domy prywatne i zakłady korzystają z własnych indywidualnych kotłowni z reguły na paliwo stałe. Starsza zabudowa zagrodowa ogrzewa pomieszczenia za pomocą pieców kuchennych.

9.6. Odpady stałe

Obszar gminy obsługiwany jest przez Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach, gmina Baćkowice, należący do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki.

9.7. Telekomunikacja

W chwili obecnej telefonizacja przewodowa gminy Iwaniska obejmuje 15 sołectw, co oznacza wykonanie sieci telefonicznej na 55 % powierzchni gminy. Przez teren gminy

przebiegają kable światłowodowe, kable teletechniczne oraz magistralne i rozdzielcze kable telefoniczne.

Obszar całej gminy znajduje się w zasięgu trzech operatorów sieci telefonii komórkowej: Orange, Ery GSM i Plus GSM. Na terenie gminy znajdują się trzy wieże tej telefonii. W Wojnowicach jest stacja bazowa firmy Plus GSM, w Wygiełzowie – Ery GSM, w pobliżu Haliszki – Orange.

9.8. Elektroenergetyka

Obszar gminy Iwaniska zasilany jest z dwóch stacji transformatorowo – rozdzielczych GPZ 110/15 kV: GPZ Opatów i GPZ Klimontów. Z GPZ-tu Opatów zasilane są rejony sołectw: Boduszów, Borków, północna część Iwanisk, Kamieniec, Krępa, wschodni fragment Kopca, Mydlów, Przepiórów, Stobiec, Tęcza, Wojnowice, Zaldów. Z GPZ-tu Klimontów zasilane są sołectwa: Dziewiątle, południowa część Iwanisk, Jastrzębska Wola, zachodnia część Kopca, Kujawy, wschodni fragment Mydlowa, Nowa i Stara Łagowica, Radwan, Skołankowska Wola, Toporów, Ujazd, Wygiełzów, Wzory.

Główne Punkty Zasilające (GPZ) mają za zadanie zredukowanie napięcia w sieci z wysokiego (110 kV) do średniego (15 kV). Liniami średniego napięcia energia jest doprowadzona na teren gminy.

Mieszkańcy bezpośrednio korzystają z linii niskiego napięcia 0,4 kV. Redukcja napięcia zachodzi w stacjach transformatorowych 15/0,4 kV. Na terenie gminy jest 74 stacje transformatorowe. Dodatkowo teren gminy wspomagają 2 stacje położone niedaleko od granic gminy. Są to stacje Łopatno 2 (gm. Bogoria) i Kędziurka (gm. Łagów). Stan techniczny stacji trafo na terenie gminy jest na ogół dobry za wyjątkiem stacji Wojnowice 1 i stacji w miejscowościach Planta, Ujazd, Zaldów gdzie zachodzi konieczność dobudowania dodatkowych stacji.

Na terenie sołectwa Iwaniska występuje połączenie między liniami zasilanymi z dwóch różnych GPZ-tów. Połączenie to może być wykorzystane w przypadku awarii którejs z sieci. Linie średniego napięcia są w bardzo dobrym stanie technicznym, nie jest wymagany ich remont, ale gdyby zaszła taka potrzeba, to mogą być zmodernizowane pod kątem nowych odbiorców.

Linie niskiego napięcia na większości obszaru gminy są w stanie dobrym. Remontu i modernizacji wymagają linie nn we wsiach: Planta, Ujazd, Zaldów, a w Krępie konieczny jest remont kapitalny.

Rzeszowski Zakład Energetyczny planuje do roku 2013 zmodernizować sposób zasilania gminy w energię elektryczną. W tym celu planuje się wybudować GPZ w pobliżu Iwanisk i trzy linie wysokiego napięcia 110 kV. Dwie biegnąby równolegle od strony Opatowa a jedna pojedyncza ma biec do GPZ Bogoria.

II. SZANSE ROZWOJU GMINY

1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZO – KULTUROWE

- Gleby gminy o przeważających korzystnych warunkach przyrodniczych i wysokiej przydatności rolniczej umożliwiające rozwój funkcji rolniczej na obszarze gminy
- Niski poziom zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i siarką siarczanową, predysponujący większość terenów rolnych do rozwoju produkcji ekologicznej.
- Możliwość eksploatacji istniejących (licznych) udokumentowanych złóż surowców mineralnych dla celów budownictwa ogólnego.
- Istniejący znaczny zapas wody pitnej może być wykorzystany w przetwórstwie rolno – spożywczym. Pod północną częścią gminy znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) Nr 421 „Włostów”.
- Możliwość wykorzystania istniejących warunków terenowych dla realizacji trzech zbiorników wodnych: „Kabza” o pow. 5,5 ha, „Zaldów” o pow. 7,5 ha i „Krepa-Tęcza” o pow. 24,0 ha. Omawiane zbiorniki oprócz swych podstawowych funkcji (redukcja fal powodziowych, cele rolnicze i gospodarcze) spełniać będą funkcje rekreacyjno – wypoczynkowe.
- Korzystne warunki przestrzenne do rozwoju agroturystyki.
- Bogata przeszłość historyczna gminy oraz związane z tym cenne zabytki kultury materialnej i archeologicznej

2. ROLNICTWO

- Korzystne warunki przyrodniczo-glebowe umożliwiające dostosowanie profilu produkcji rolniczej do zmieniających się potrzeb rynku.
- Sprzyjające warunki przyrodniczo glebowe oraz klimatyczne.
- Dogodne położenie gminy w stosunku do rynków zbytu (Lublin, Rzeszów) oraz giełdy rolniczej w Sandomierzu.
- Na obszarze gminy nie istnieją ograniczenia rozwoju produkcji ekologicznej.
- Możliwość skorzystania z różnorodnych funduszy pomocowych Unii Europejskiej.
- Sprzyjające warunki uzbrojenia obszaru gminy w infrastrukturę techniczną.
- Perspektywiczne szanse lokalizacji przetwórstwa rolno – spożywczego w oparciu o istniejącą bazę surowcową.
- Wysoki udział użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych – stanowiące 20,1 %.
- Korzystne warunki przestrzenne do powiązania zagospodarowania leśnego i funkcji turystycznej.

3. ZAGADNIENIA SPOŁECZNO – GOSPODARCZE

- Istniejąca sieć placówek szkolnictwa podstawowego i ponad podstawowego w pełni zabezpiecza aktualne potrzeby gminy w zakresie usług oświaty.
- Dogodny dostęp do szkół średnich ogólnokształcących i do szkół zawodowych istniejących poza obszarem gminy daje możliwość kształcenia młodzieży w różnych specjalnościach, dostosowanych do wymogów zmieniającym się modelu rolnictwa.
- Bliskość Rzeszowa i Kielc oraz niezbyt odległe Kraków i Lublin umożliwiają kształcenie wielokierunkowe w różnych specjalnościach – przyszlą kadrę kierowniczą.
- Dobrze rozwinięty system usług podstawowych i innych zabezpiecza w sposób zadowalający potrzeby mieszkańców gminy.
- Znaczny potencjał produkcyjny tkwiący w dużej liczbie rąk do pracy w rolnictwie i zawodach pozarolniczych.

4. KOMUNIKACJA

- Korzystne położenie oraz dobre skomunikowanie z Kielcami i Rzeszowem – dużymi rynkami zbytu.
- Koncentryczny układ dróg dojazdowych do ośrodka gminnego, ułatwiający szybki dostęp do usług i zakładów pracy na obszarze gminy i gmin sąsiednich.
- Rezerwa przepustowości dróg powiatowych łączących gminę z drogami ponad lokalnymi.
- Brak uciążliwości tranzytowego ruchu drogowego.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- Północna część obszaru gminy położona jest na GZWP nr 421 „Włostów”, co sprawia, że obszar całej gminy ma zapewnioną wystarczającą ilość wody pitnej.
- Występujące duże rezerwy wody w istniejącym ujęciu w ilości ok. 2500 m³/d, mogą być przeznaczone dla potrzeb przetwórczości rolno spożywczej pod warunkiem zapewnienia sprawnego systemu oczyszczania ścieków.
- Projektowane zbiorniki wodne: „Kabza”, „Zaldów” i „Krepa-Tęcza” przyczynią się usprawnienia przepływów w rzece Koprzywiance oraz do rozwoju turystyki i agroturystyki.

III. ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY ORAZ PROBLEMY I KONFLIKTY PRZESTRZENNE WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO ZAGOSPODAROWANIA GMINY

1. ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

1.1. Środowisko przyrodnicze

- Rzeźba terenu gdzie występują wzniesienia o nachyleniu powyżej 12 % stanowi ograniczenia budowlane i może powodować degradację gruntów rolnych.
- Brak retencji wód powierzchniowych zapewniających rezerwy wody.
- Brak istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej, będący głównym źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych objętych granicą GZWP nr 421 „Włostów”, a także wód powierzchniowych.

1.2. Rolnictwo i leśnictwo

- Lokalnie duże spadki terenu – utrudniają uprawę gleb.
- Duże rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych – średni areal jednego gospodarstwa indywidualnego wynosi ok. 3,49 ha użytków rolnych, zaś gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha użytków rolnych – stanowią zaledwie 1,2 % ogólnej liczby gospodarstw.
- Brak lokalnego – drobnego przetwórstwa rolno – spożywczego zdolnego zagospodarować na miejscu bazę surowcową.
- Brak samoorganizacji rolników, np.: w grupy producenckie i marketingowe, zdolne sprostać rosnącej konkurencji rynkowej.
- Wysoki stopień zagęszczenia zabudowy zagrodowej ogranicza lokalizację większych gabarytowo siedlisk towarowych, wymagających większych działek budowlanych.
- Brak rezerwy terenów pod większe obszarowo inwestycje gospodarcze i komunalne może być w przyszłości istotnym ograniczeniem rozwoju zwłaszcza w zakresie inwestycji z zewnątrz.
- Niewykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz planowych odnowień w lasach niepaństwowych.
- Zaśmiecenie lasów.

1.3. Zagadnienia społeczno – ekonomiczne

- Niska średnia powierzchnia gospodarstwa rolniczego ogranicza wysokotowarową produkcję.
- Bezrobocie na wsi.
- Brak przetwórstwa rolno-spożywczego powoduje niskie zyski ze sprzedaży nieprzetworzonych płodów rolnych.
- Starzenie się ludności gminy.
- Trudny dostęp do funduszy pomocowych.
  - Malejące dotacje z budżetu państwa – pogarszają sytuację ekonomiczno-gospodarczą gminy - szczególnie w zakresie opieki zdrowotnej i socjalnej gminy.
- Brak sieci kanalizacyjnej, gazowej, niedostateczna telefonizacja gminy – powodują obniżenie standardu życia mieszkańców gminy.
- Mała aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w zakresie handlu, gastronomii, rzemiośle usługowym i produkcyjnym oraz usług bytowych.

1.4. Komunikacja

- Niewystarczająca gęstość sieci dróg publicznych.
- Lokalnie blisko zlokalizowana zabudowa mieszkalna i zagrodowa w stosunku do głównych ciągów dróg, ogranicza szybki dojazd do ośrodków usługowych i dróg ponadlokalnych.
- Niski standard dróg gminnych i części dróg powiatowych.
- Zbyt mała pojemność istniejących parkingów samochodowych na obszarze gminy, szczególnie przy obiektach wymagających dużej ilości stanowisk parkingowych (rejon koncentracji usług).

1.5. Infrastruktura techniczna

- Brak zwodociągowania całego obszaru gminy.
- Występowanie fragmentu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 421 „Włostów” wykluczają możliwość lokalizacji przemysłu wodochłonnego oraz uciążliwego dla wód – do czasu zrealizowania sprawnego systemu kanalizacji sanitarnej dla całej gminy.
- Brak kanalizacji deszczowej na terenie gminy.
- Brak sieci gazowej – dostarczającej gaz ziemny – obniża standard życia mieszkańców w gminie.
- Zanieczyszczenie powietrza przez kotłownie węglowe i koksowe.
- Mała powierzchnia zbiorników małej retencji powoduje potencjalne zagrożenie powodzią.
- Niewielki stopień telefonizacji gminy.

2. PROBLEMY I KONFLIKTY PRZESTRZENNE WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO ZAGOSPODAROWANIA

- Lokalizacja zabudowy na obszarach o niekorzystnych warunkach fizjograficznych.
  - Problem zagospodarowania gruntów rolnych nieekonomicznych w użytkowaniu rolniczym - usytuowanych niekorzystnie na stromych stokach.
- Brak większej rezerwy terenów na cele: rozwoju usług dla obsługi rolnictwa; pod lokalizację większych obszarowo inwestycji gospodarczych i komunalnych oraz dla potrzeb przetwórstwa rolno-spożywczego.
- Brak zasobów gruntów komunalnych.
- Brak zbiorników wodnych z przeznaczeniem na rozwój turystyki, rekreacji i krótkiego wypoczynku oraz agroturystyki.
- Brak obiektów noclegowych dla potrzeb turystyki oraz terenów i urządzeń rekreacyjno – wypoczynkowych.
- Brak większych powierzchni parkingowych w rejonie koncentracji usług.
- Istniejąca sieć elektroenergetyczna nie daje możliwości zwiększenia dostawy energii i nie gwarantuje pewności zasilania – co znacznie utrudnia większy rozwój przedsiębiorczości.

IV. PRIORYTETOWE INWESTYCJE W GMINIE IWANISKA

1.LISTA ZADAŃ – lata 2007-2013

1.1.Infrastruktura techniczna.

Obecnie istnieje konieczność dalszego wodociągowania gminy. W poniższej tabeli przedstawiono listę miejscowości do zwodociągowania.

Lp.	Miejscowości
1	Gryzikamień
2	Łopatno
3	Wygiełzów
4	Marianów
5	Nowa Łagowica
6	Jastrzębska Wola
7	Skolankowska Wola
8	Stobiec
9	Porąbki Górne
10	Porąbki Dolne
11	Zielonka
12	Wzory
13	Podzaldów
14	Kamieniec
15	Kopiec
16	Kujawy

1.2.Środowisko kulturowe.

Poprawa stanu środowiska kulturowego skupia się w dużej mierze wokół ruin zabytkowego zamku „Krzyżtopór” w Ujeździe.

W latach 2007-2013 polegać ona będzie na rozwoju infrastruktury technicznej, rekonstrukcji historycznych obiektów, zabezpieczeniu istniejących elementów.

2. PLAN NA WIELOLETNIE PROGRAMY INWESTYCYJNE I REMONTOWE NA LATA 2007 – 2013.

W Z I

L.p.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Wydatki poniesione do 31.12.2006r.	Źródła finansowania																				
					Rok 2007			Rok 2008			Rok 2009			Rok 2010			Rok 2011			Rok 2012			Rok 2013		
					Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Srodki UE	Inne
1	Budowa wodociągu w miejscowościach gm. Iwaniska	18 077 082	2006-2013	249 402	39 840	287 840	610 000	390 000	2 900 000	610 000	390 000	2 900 000	385 000	240 000	1 800 000	385 000	240 000	1 800 000	385 000	240 000	1 800 000	385 000	240 000	1 800 000	
2	Modernizacja drogi Mydlów-Mydlowice	965 377	2006-2009	13 430		13 430	71 47	356 980	71 47	356 980	71 47	356 980													
3	Modernizacja drogi Planta-Sobiekurów z przebudową mostu	667 635	2006-2009	10 650	7 000	48 32	48 32	243 740	48 32	243 740	48 32	243 740													
4	Termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej gm. Iwaniska	1 081 100	2006-2009	115 644	40 000	65 43	456 500	326 500	73 49	367 500	73 49	367 500													
5	Dostosowanie sprzętu informatycznego do wymogów obowiązującego Rozporządzenia	96 952	2006-2007	48 476	48 476																				
6	Zakup samochodu BUS	86 000	2007-2008	---	41 500	44 500																			
7	Remont Szkoły Podstawowej w Ujeździe	1 000 000	2007-2009	---	500 000	500 000																			
8	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z projektem budowlanym	9 326 474	2006-2013	26 474									270 000	180 000	1 350 000	281 500	187 500	1 406 000	281 500	187 500	1 406 000	281 500	187 500	1 406 000	
9	Zakup ciężarnika do transportu nieczystości płynnych	110 000	2007-2008	---	75 680	34 320																			
10	Rekultywacja wysypiska w Jastrzębskiej Woli	144 880	2006-2007	94 880	5 000	45 000																			
11	Dofinansowanie do budowy chodników ul. Klimontowska	50 000	2007	---	50 000																				
12	Dofinansowanie do przebudowy drogi: Marianów-Dziewiątka-130 000, Dziewiątka-Łagowica Nowa-Piłpa - 110 000, Gryzakamień-Łopatyno-120000, Przepiórów-Garbowiec-110000, Zajądów-Stobieć-150000.	620 000	2007	---	620 000																				
13	Zakup silnika do pompy głębinowej	20 000	2007	---	20 000																				
14	Modernizacja drogi gminnej Schabówka-Kujawy-Konary	160 000	2007	---	160 000																				
15	Modernizacja drogi dojazdowej do pół Iwaniska-Wzory	120 000	2007	---	120 000																				
16	Modernizacja drogi gminnej Kamieniec-Kamieniec Kolonie	110 000	2007	---	110 000																				
17	Odnowa nawierzchni drogi gminnej Przepiórów-Kolonia Garbowiec	30 000	2007	---	30 000																				
18	Odnowa nawierzchni Iwaniska, ul. Witosza	40 000	2007	---	40 000																				

L.p.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Wydatki poniesione do 31.12.2006r.	Źródła finansowania																				
					Rok 2007			Rok 2008			Rok 2009			Rok 2010			Rok 2011			Rok 2012			Rok 2013		
					Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne	Budżet gminy	Środki UE	Inne
19	Modernizacja drogi gminnej Borków przez wies	60 000	2007	---	60 000																				
20	Modernizacja drogi gminnej Mydlów-Kaczyce	50 000	2007	---	50 000																				
21	Zakup pojazdu specjalistycznego do opróżnienia zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych	40 000	2007	---	13 800	26 200	WF	OSi	GW																
22	Zakup przyczepy kolowej o ładowności 8 ton o wywrótności z trzech stron	35 000	2007	---	35 000																				
23	Zabudowa oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Krępa, Kamieniec, Kamienna Góra, Łopatno, Kujawy, Stobiec, Iwaniska, Skolanowska Wola, Jastrzębska Wola, Młynki, Nowa Lagowica, Wojnowice – opracowanie dokumentacji	40 000	2007	---	40 000																				
24	Rozbudowa oświetlenia ulicznego Wola Jastrzębska	12 450	2007	---	12 450																				
25	Rozbudowa oświetlenia ulicznego Zaldów	20 640	2007	---	20 640																				
26	Opracowanie dokumentacji i wykonanie odwieru w Plancie	142 000	2007	---	142 000																				
27	Opracowanie dokumentacji dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich-odnowa wsi: Iwaniska, Planta, Przepiórów	20 000	2007	---	20 000																				
28	Kształtowanie centrum rekreacyjnego Planty	800 000	2009	---						300 000	500 000	PROW													
29	Kształtowanie centrum rekreacyjnego Przepiórów	800 000	2010	---									300 000	500 000	PROW										
30	Kształtowanie centrum turystycznego Iwaniska	800 000	2008	---						300 000	500 000	PROW													
31	Termomodernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej w Iwaniskach	72 000	2007	---	80 000	64 000	WF	OSi	GW																
32	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Iwaniskach	300 000	2008	---						150 000	150 000	WF	OSi	GW											
33	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Iwaniskach	160 000	2008	---						80 000	80 000	WF	OSi	GW											

Źródła finansowania																									
L.p.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Planowany termin realizacji	Wydatki poniesione do 31.12.2006r.	Rok 2007			Rok 2008			Rok 2009			Rok 2010			Rok 2011			Rok 2012			Rok 2013		
					Budżet gminy	Budżet państwa	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Srodki UE	Inne	Budżet gminy	Budżet państwa	Srodki UE	Inne	Budżet gminy
34	Termomodernizacja budynku Publicznego Gimnazjum w Iwaniskach	700 000	2008	---				350 000 WF OSi GW																	
35	Termomodernizacja budynku Zespołu Publicznych Szkół w Mydlowie	600 000	2008	---				300 000 WF OSi GW																	
36	Budowa zbiornika małej retencji przy zamku Krzyżtopór w Ujeździe	800 000	2008	---				400 000 WF OSi GW																	
37	Zabezpieczenie korony murów	590 289	2007	---				20 000	570 289 MKi DN																
38	Zagospodarowanie terenów wokół zamku	2 000 000	2008-2010	---				90 000	60 000 RPO	120 000	80 000	600 000 RPO	90 000	60 000	450 000 RPO										
39	Zakup przystanków PKS w miejscowościach: Zaldów, Płanża, Kamieniec, Iwaniska ul. Klimontowska i Staszowska, Kopic-Budy, Przepiórów, Marianów i Mydlów	31 000	2007	---				31 000																	
40	Zakup pluga do odkaszczania dróg gminnych	11 000	2007	---				11 000																	
41	Budowa ujęcia wody w Stobcu	10 000	2007	---				10 000																	
Ogólnie wydatki w latach 2007-2013								2 453 386	2 573 400	1 493 622	1 578 900	1 434 846	671 500	247 500	2 356 000	281 500	187 500	1 406 000	281 500	187 500	1 406 000	281 500	187 500	1 406 000	
								---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

UWAGI: Przy opracowywaniu kosztów założono finansowanie: 15% środki własne, 10 % środki budżetu państwa, 75% środki UE.

2.1. Zadania współfinansowane z innymi jednostkami samorządu terytorialnego (powiat, województwo)

L.p.	Nazwa projektu	Szacunkowy koszt realizacji w zł	Kwota dofinansowania	Planowany termin realizacji	Uwagi
1	Dofinansowanie do przebudowy drogi wojewódzkiej Opatów-Staszów na odcinku Planta- Iwaniska	b.d.	b.d.	2007-2010	
2	Dofinansowanie do przebudowy drogi wojewódzkiej Iwaniska-Klimontów na odcinku Iwaniska-Ujazd-Kujawy-granica gminy	b.d.	b.d.	2007-2010	
3	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej Iwaniska-Wola Jastrzębska	b.d.	b.d.	2007-2010	
4	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej: Marianów-Dziewiątle,	b.d.	130 000,00	2007	
5	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej : Dziewiątle-Łagowica Nowa-Pipała ,	b.d.	110 000,00	2007	
6	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej: Gryzikamień-Łopatno,	b.d.	120 000,00	2007	
7	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej: Przepiórów-Garbowice,	b.d.	110 000,00	2007	
8	Dofinansowanie do przebudowy drogi powiatowej: Zaldów-Stobiec,	b.d.	150 000,00	2007	

Uwaga: Zadania powyższe zostaną dofinansowane z środków budżetu gminy na podstawie porozumień, jednostkami realizującymi zadania będą odpowiednio województwo lub powiat.

3.LISTA ZADAŃ – lata 2013-2020.

Zadania poprawiające system drogowy.

- drogi gminne

- Modernizacja drogi nr 000953 T Łopatno – Świnia Krzywda
- Modernizacja drogi nr 000948 T Skolankowska Wola przez wieś kierunek Józefin
- Modernizacja drogi nr 000952 T Marianów Wygiełzów – Łopatno – Brzeziny
- Modernizacja drogi nr 000967 T Kamieniec przez wieś
- Modernizacja drogi nr 000979 T Planta - Sobiekurów
- Modernizacja drogi nr 000980 T Planta – Bartkowszczyzna
- Modernizacja drogi nr 000981 T Stobiec – droga państwowa – Wojnowice
- Modernizacja drogi nr 000962 T Schabówka – Kujawy przez wieś
- Modernizacja drogi nr 000950 T Łopacienko przez wieś Marianów
- Modernizacja drogi nr 000947 T Wola Jastrzębska – Podlesie
- Modernizacja drogi nr 000954 T Łopatno – Kamionki
- Modernizacja drogi nr 000957 T Oporówek – Radwanówek
- Modernizacja drogi nr 000964 T Droga wojewódzka 758 – Kopiec
- Modernizacja drogi nr 000970 T Przepiórów – Krasków
- Modernizacja drogi nr 000983 T Zielonka – Stobiec P.D.
- Modernizacja drogi nr 000984 T Mydlów – Kaczyce
- Modernizacja drogi nr 000982 T Stobiec przez wieś
- Modernizacja drogi nr 000977 T Krępa Górna – Planta

Modernizacja drogi nr 000960 T Oporówek przez wieś
 Modernizacja drogi nr 000958 T Ujazd – Radwanówek
 Modernizacja drogi nr 000976 T Kolonia Boduszów – droga państwowa
 Modernizacja drogi nr 000963 T Budy – Kisiółka – Kopiec
 Modernizacja drogi nr 000985 T Marianów – Zagrody
 Modernizacja drogi nr 000969 T Borków – Kamieniec
 Modernizacja drogi nr 000973 T Mydlów – Rudki
 Modernizacja drogi nr 000949 T Józefin – Zamajdanie – Łagowica Nowa
 Modernizacja drogi nr 000966 T Kamieniec – Brzeziny – Boduszów
 Modernizacja drogi nr 000971 T Garbowice – Kolonie Garbowice
 Modernizacja drogi nr 000959 T Ujazd – Oporówek
 Modernizacja drogi nr 000974 T Borków – Kaczyce
 Modernizacja drogi nr 000944 T Dziewiątle – Łagowica Nowa
 Modernizacja drogi nr 000950 T Marianów – Wygiełzów
 Modernizacja drogi nr 000961 T Radwan – Radwanówek
 Modernizacja drogi nr 000965 T Radwanówek – Schabówka – Kopiec – Boduszów
 Modernizacja drogi bez numeru Iwaniska – Wojnowice - Rudniki
 Modernizacja drogi bez numeru Droga państwowa – Haliszka Dolna
 Modernizacja drogi bez numeru Droga państwowa – Zastawie
 Modernizacja drogi bez numeru Droga państwowa – Mydlów Jerozolima
 Modernizacja drogi bez numeru Zaldów – Podzaldów
 Modernizacja drogi bez numeru Iwaniska – Wzory

- drogi powiatowe

Przebudowa drogi nr 0710 T Marianów – Dziewiątle – Wierzbka
 Przebudowa drogi nr 0712 T Gryzikamień – Łopatno
 Przebudowa drogi nr 0776 T Ujazd – Toporów – Boduszów
 Przebudowa drogi nr 0713 T Haliszka – Radwan – Grzybów
 Przebudowa drogi nr 0720 T Iwaniska – Tęcza – Krępa – Mydlów
 Przebudowa drogi nr 0722 T Mydlów – Borków – Przepiórów
 Przebudowa drogi nr 0709 T Skolankowska Wola – Marianów
 Przebudowa drogi nr 0719 T Planta – Wojnowice – Piskrzyn
 Modernizacja drogi nr 0718 T Iwaniska – Stobiec Porąbki Górne
 Modernizacja drogi nr 0715 T Kujawy – Szczeglice
 Modernizacja drogi nr 0721 T Krępa Dolna – Wymysłów
 Przebudowa drogi nr 0714 T Przepiórów – Beradz

- ulice Iwanisk

Przebudowa ulicy Wincentego Witosa
 Przebudowa ulicy Słodowej
 Modernizacja ulicy Stary Gościniec
 Przebudowa ulicy Zaldowskiej
 Przebudowa ulicy Opatowskiej
 Przebudowa ulicy Klimontowskiej
 Przebudowa ulicy Staszowskiej
 Przebudowa ulicy Rakowskiej
 Przebudowa ulicy Garncarskiej
 Przebudowa ulicy Bednarskiej
 Przebudowa ulicy Szerokiej
 Przebudowa ulicy Rynek

Przebudowa ulicy Kościelnej
Przebudowa ulicy Podlesie
Przebudowa ulicy Ujazdowskiej
Przebudowa ulicy Młyńskiej
Przebudowa ulicy Słupskiej
Przebudowa ulicy Kolejowej
Przebudowa ulicy Krótkiej
Przebudowa ulicy Lipowej
Przebudowa ulicy Akacjowej

Remonty poboczy i konserwacja rowów przy drogach gminnych.

Zadania z zakresu oświaty.

Budowa zespołu Sportowo – Rekreacyjnego

- wykup łąk w celu urządzenia boiska sportowego przy hali,
- wykonanie boiska,
- kładka komunikacyjna dla potrzeb szkoły nad drogą wojewódzką.

Pozostałe inwestycje na terenie Gminy.

1. Budowa nowych wodnych punktów czerpalnych dla potrzeb chemizacji rolnictwa.
2. Budowa ekologicznych kotłowni w obiektach oświatowych i publicznych.
3. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy.
4. Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej:
  - Budowa ujęcia Stobiec, Planta, Mydlów.
  - Rozbudowa SUW Mydlowiec z drugim zbiornikiem $V=300m^3$,
5. Uruchomienie Punktu Informacji Turystycznej w Iwaniskach z dodatkowym miejscem wypoczynku i postoju.
6. Budowa zbiorników retencyjnych na terenie gminy.
7. Rekonstrukcja i oczyszczenie stawów na terenie gminy.
8. Remont, modernizacja i adaptacja budynków szkół (w tym wymiana pokrycia dachowego).
9. Remont, modernizacja i adaptacja budynku po byłym ośrodku zdrowia w Boduszowie.
10. Zagospodarowanie terenów w obrębie parku podworskiego w Przepiórowie i w Plancie.
11. Remont i budowa chodników na terenie Iwanisk.
12. Odtworzenie i odbudowa chodnika przy ul. Rakowskiej prowadzącego do cmentarza wojennego.
13. Wykonanie i lokalizacja słupów ogłoszeniowych.
14. Budowa świetlic w miejscowościach w których takowych nie ma.
15. Wykonanie boisk sportowych w sołectwach.
16. Pozyskanie i uzbrojenie terenów pod zwarte budownictwo jednorodzinne.
17. Zalesienie terenów gminy zgodnie z planem zalesień.
18. Regulacja rzek przepływających przez gminę Iwaniska